

Amerikanske DIS-studerende i København
Et kvalitativt specialestudie
om stedsoplevelser

Signe Marie Kragh Hougaard Moore

Studienr. 20152738

Antal anslag: 173.413

Antal ord: 27.732

Aalborg Universitet

By, bolig og bosætning årgang 2015

Vejleder: Mette Mechlenborg

AALBORG UNIVERSITET
K Ø R F N H A V N

Studiesekretær: Silpa Stella Rondón Pinto
Telefon: 9940 2285

Studenterrapport

Uddannelse: By, bolig og bosætning

Semester: 10.semester

Titel på projekt: Amerikanske DIS-studerende i København. Et kvalitativt specialestudie om stedsoplevelser

Projektperiode: 28. Februar – 7. November 2017

Vejleder: Mette Mechlenborg

Studerende: 20152738

[Underskrift]

Signe Marie Kragh Hougaard Moore

Antal normalsider:72

Vedlagt kvittering fra Digital Eksamen

Afleveringsdato: 7. November 2017

Resume:

English summary

Framed by the understanding of mobility as normal and central to the social and human experience in modernity, which the mobilities paradigm provides, this project revolves around experiences of place in connection with studying abroad. More specifically it seeks to create insight into this matter by posing the following question: *How does american students, for whom studying abroad is facilitated by DIS, experience Copenhagen and to what extent are their experiences of place affected by the mass-produced institutional framing or experiences of place that can be characterized as individually based and unique?* The theoretical frame consists of perspectives that deal with mobility, mobility in relation to place and place. They have been used both as a frame of reference in relation to the construction of the guides used for conducting interviews and for understanding and illuminating the finds in the empirical data. Methodologically the project is qualitatively based and consists of data from one personal interview with a representative from DIS and ten walk and talk interviews with students from DIS. The method of analysis is hermeneutic and the analysis is roughly structured according to themes focusing on the experience of place in the context of Copenhagen, the importance of living accommodations and daily routines and the importance of classmates and friends. Several patterns were found in the data concerning multiple ways and aspects of experiencing place. For example most of the students enjoy exploring the city randomly, find the pace in the city to be much slower and less stressful than what they are used to and view their living accommodations as a place for privacy and a place of important interpersonal relations. One clear tendency in the narratives is for the students to communicate their experiences of place in Copenhagen through comparison to wherever they are from in the US. Some of the most important conclusions were that personal and unique experiences of place were more prevalent than the ones affected by institutional mass production, that the two are often intertwined and simultaneously present and that personal experiences of place, does not necessarily entail unique ones.

English summary

Framed by the understanding of mobility as normal and central to the social and human experience in modernity, which the mobilities paradigm provides, this project revolves around experiences of place in connection with studying abroad. More specifically it seeks to create insight into this matter by posing the following question: *How does american students, for whom studying abroad is facilitated by DIS, experience Copenhagen and to what extent are their experiences of place affected by the mass-produced institutional framing or experiences of place that can be characterized as individually based and unique?*

The theoretical frame consists of perspectives that deal with mobility, mobility in relation to place and place. They have been used both as a frame of reference in relation to the construction of the guides used for conducting interviews and for understanding and illuminating the finds in the empirical data.

Methodologically the project is qualitatively based and consists of data from one personal interview with a representative from DIS and ten walk and talk interviews with students from DIS.

The method of analysis is hermeneutic and the analysis is roughly structured according to themes focusing on the experience of place in the context of Copenhagen, the importance of living accommodations and daily routines and the importance of classmates and friends.

Several patterns were found in the data concerning multiple ways and aspects of experiencing place. For example most of the students enjoy exploring the city randomly, find the pace in the city to be much slower and less stressful than what they are used to and view their living accommodations as a place for privacy and a place of important interpersonal relations. One clear tendency in the narratives is for the students to communicate their experiences of place in Copenhagen through comparison to wherever they are from in the US.

Some of the most important conclusions were that personal and unique experiences of place were more prevalent than the ones affected by institutional mass production, that the two are often intertwined and simultaneously present and that personal experiences of place, does not necessarily entail unique ones.

Indhold

Overskrift	Side
1. Indledning.....	6
2. Opgavens struktur.....	8
3. Forforståelse.....	9
4. Teoretisk ramme.....	9
4.1. Mobilitet.....	9
4.2. Mobilitet og sted.....	11
4.3. Sted.....	16
5. Beskrivelse af DIS.....	19
6. Interview med repræsentant.....	20
7. Projektets metodiske design.....	23
7.1. Det kvalitative forskningsinterview og erfaringer.....	23
7.2. Andre erfaringer med metode.....	27
7.3. Begrundelse for valg af informantgruppe.....	28
7.4. Kontakt og rekruttering.....	28
7.5. Interviewguides.....	29
7.6. Beskrivelse af informantgruppe.....	29
7.7. Beskrivelse af interviewsituationer.....	31
8. Analysestrategi.....	36
8.1. Transskribering.....	36
8.2. Kodning og temainddeling.....	36
8.3. Anvendelse af teoretiske begreber og perspektiver i analysen.....	37
8.4. Den komparative fortælling.....	38
8.5. Fremgangsmåde ved analysen.....	38
8.6. Analysestruktur.....	38
9. Analyse.....	39

9.1. Motiv for valg af destination.....	39
9.2. Formål med studieophold i København.....	42
9.3. Stedsoplevelser af København.....	44
9.3.1. Det handlingsorienterede aspekt i stedsoplevelsen.....	44
9.3.2. Det impressive aspekt i stedsoplevelsen.....	53
9.4. Boligens betydning – hverdag og rutiner.....	57
9.5. Studiekammerater og venner.....	64
10. Konklusion.....	67
11. Diskussion.....	69
12. Referencer.....	71
12.1. Internetreferencer.....	71

1. Indledning

Copenhagen as your home, Europe as your classroom!

Sådan formuleres en af de reklameoverskrifter som figurerer på DIS' (Danish institute for study abroad) hjemmeside. Sætningen giver et indblik i, hvad DIS blandt andet mener at de kan tilbyde en amerikansk universitetsstuderende, hvis de vælger at komme til København og lade DIS facilitere deres udlandsophold. Et ophold som altså både synes at kunne tilbyde København som base og København som portal til andre steder i Europa. Studierejser i udlandet som foretages af unge studerende er et fænomen som er stigende overalt i verden og er således blevet en industri i sig selv, hvor der konkurreres om at tiltrække "kunder i butikken".

Vi rejser som aldrig før og denne verdensomspændende studierelaterede mobilitet er blot en ud af mange transnationale bevægelser som kan siges at være et centralt kendetegn for det som vi kalder det globaliserede samfund. Et samfund hvor "*Hele verden synes at være i bevægelse*" (Sheller og Urry 2006:207) og hvor hele verden er transformeret til et stort indkøbscenter eller ta' selv bord af byer og steder (Urry 2007:102).

En opgørelse fra OECD (The Organisation for Economic Co-operation and Development) fra 2015 estimerer at der i 2013 var ialt 4 millioner studerende indskrevet på en uddannelsesinstitution udenfor deres eget land (OECD 2015:352). Selvom USA ikke indtager en plads i toppen af de lande som procentvis har flest studerende indskrevet på et universitet i udlandet, er stigningen af amerikanske studerende som studerer i udlandet dog stadig til at få øje på. Omkring 290.000 amerikanske studerende modtog i 2013 credits for at studere i udlandet, hvilket svarer til en stigning på 2,1 % på et år og i løbet af de sidste 15 år, er antallet fordoblet. Europa modtager 53% af de amerikanske studerende, hvoraf United Kingdom, Italien og Spanien udgør de mest foretrukne destinationer (Sergei Klebnikov 2015).

I kølvandet på denne ekspansive studierelaterede mobilitet, følger forskellige fortællinger og forestillinger om det at studere i udlandet, hvilket blandt andet kan spores på diverse hjemmesider som er knyttet til denne industri. Fortællinger som omhandler de uddannelsesmæssige, karrieremæssige, kulturelle og personlige gevinster der er ved at studere i udlandet og i nogle tilfælde, de risici og faldgruber som er forbundet hermed. På hjemmesiden studyabroad.com

fortælles det for eksempel at man ved at foretage et studieophold i udlandet, kan tilegne sig helt nye perspektiver og se verden som sit klasseværelse. Perspektiver der kan give dig en chance for at udvikle dig personligt, booste din selvtillid og udvide grænserne for din ”comfort zone”. En chance for at udvide din horisont og gå på opdagelse i andre kulturer og for eksempel lære et nyt sprog. På hjemmesiden gooverseas.com, figurerer der udover disse lovende afkast ved studier i udlandet også forslag til, hvordan man får mest ud af en sådan oplevelse og faktisk oplever det sted, hvor man har valgt at studere. Der er ligeledes formaninger om, hvordan man skal undgå at foretage hyppige og korte rundrejser, hvor man forsøger at se så mange steder som muligt. Der rejses for eksempel et spørgsmål der lyder: *Is four hours in Rome, a day in Switzerland, and a midnight train through the Pyrenees really experiencing Europe?* Det frarådes desuden at man kun hænger ud med andre amerikanere og at ens oplevelse et sted i Europa derved resulterer i en vennekreds som er ren amerikansk. Det er altså hjemmesider som leverer en opskrift på den rigtige og forkerte måde at opleve det udenlandske studiested som man har valgt at rejse til. Men er der virkelig er en rigtig og forkert måde at opleve et fremmed sted på og er der en stedsoplevelse som er mere autentisk end en anden?

DIS er i skarp konkurrence med andre europæiske lande om at kunne tilbyde en ”study abroad experience” som kan gøre sig bemærket på dette omsiggribende globale uddannelsesmarked. De må derfor, på bedst mulig vis, levere en fortælling om Skandinavien, Danmark og København og deres studietilbud, som ressonerer hos netop deres målgruppe. Det kan således være interessant at dykke ned i den type af mobilitet som udgøres af amerikanske studerende fra DIS og finde ud af, hvorledes denne gruppe, under de mobile vilkår og den studieindustri der omgiver dem, oplever det sted de kommer til. Amerikanske studerende fra DIS, adskiller sig fra andre internationale studerende som kommer til Danmark, i den forstand at der er tale om et studieophold, hvor der undervises af lærere fra DIS og, hvor de studerende kun omgås andre amerikanere i studiemæssig sammenhæng. Et af de forhold som gør denne målgruppe interessant, i forbindelse med at skabe indsigt i sammenhængen mellem mobilitet og stedsoplevelse er, at der hos denne gruppe er tale om et udlandsophold som kan siges at befinde sig i et spændingsfelt mellem det masseproducerede og planlagte og det individuelt personlige. Med andre ord, kan studieopholdet på den ene side siges at have træk som minder om en pakkerejse, hvor alt er tilrettelagt af DIS på forhånd og hvor kontakt med lokalbefolkningen potentielt kan holdes på et minimum. På den anden side er det vigtigt at holde sig for øje, at selvom disse amerikanske studerendes oplevelse af København som

udgangspunkt er indrammet af og tilrettelagt af DIS, er der tale om mennesker og enkeltindivider som trods denne ensartethed i deres rejsebetingelser, må forventes at opleve på hver deres måde. Der må med andre ord forventes at være en diskrepans mellem det som det planlagte rammevilkår for deres ophold kan have af betydning for deres stedsoplevelse og det som den enkelte studerende oplever.

Nærværende projekt søger således at indskrive sig i mobilitets- og stedsforskning og indsnævrer sit fokus til følgende problematik:

Hvordan stedsoplever amerikanske studerende fra DIS København under deres studieophold og hvorvidt er der tale om stedsoplevelser, som kan referere til en masseproduceret institutionel tilrettelæggelse eller stedsoplevelser, som kan karakteriseres som personlige og unikke for den enkelte studerende?

2. Opgavens struktur

Strukturen i opgaven er som følger. Der vil først foreligge et afsnit om den personlige forforståelse som gør sig gældende. Derefter skitseres den teoretiske ramme som omgiver projektet igennem afsnit som omhandler mobilitet, mobilitet i relation til sted og sted. Dette efterfølges af en beskrivelse af DIS og nogle af de væsentlige informationer som et interview med en repræsentant afstedkom. Dernæst et hovedafsnit om projektets metodiske design med underafsnit som afdækker betragtninger og erfaringer i forhold til de kvalitative forskningsinterview, andre metodiske erfaringer, begrundelse for valg af informantgruppe, kontakt og rekruttering, interviewguides, beskrivelse af informantgruppen og beskrivelse af interviewsituationer. Herefter følger et afsnit om analysestrategien som beskriver transskriberingsmetode, kodning og temainddeling, anvendelsen af teoretiske begreber, en generel betragtning af en tendens i data, fremgangsmåden under analysearbejdet og analysestrukturen. Dernæst foreligger selve analysen med opsamlinger under hvert tema, konklusion og en diskussion af blandt andet de fund der er gjort i analysen.

3. Forforståelse

Min forforståelse eller sagt med andre ord, den bagvedliggende referenceramme som jeg møder denne problematik med, udspringer af såvel personlige erfaringer, som den teoretiske baggrundsviden som jeg har erhvervet mig igennem min uddannelse. Med hensyn til mine personlige erfaringer i relation til projektets fokus, er tale om at jeg selv for flere år siden, har studeret i Californien og har således selv stået i en lignende situation, hvor jeg som ganske ung var bosat for en tid i udlandet og oplevede et sted jeg aldrig havde været før. Min stedsoplevelse under dette ophold var, som jeg husker det, både gjort af individuelle og personlige oplevelser som ikke kunne tilskrives nogen masseproduceret tilrettelæggelse, men også oplevelser som var påvirket af den institutionelle ramme som omgav mig og stedsoplevelser som kan tænkes at have hængt sammen med nogle af de populære fortællinger som knytter sig til stedet. Desuden er jeg selv født, opvokset og har levet det meste af mit voksenliv i København, hvilket naturligvis også indbefatter erfaringer som er knyttet til projektets fokus. Min interesse i problematikken er således også et resultat af disse erfaringer og det er derfor vigtigt at jeg i arbejdet med dette projekt tilstræber at tilsidesætte min personlige forudsætning, således at min anskuelse af empirien, ikke blot er en afspejling af den.

4. Teoretisk ramme

Den teoretiske ramme er udarbejdet på baggrund af tematiske valg som er foretaget i forbindelse med projektets fokus og udspringer af den forforståelse som knytter sig til problematikken og de løbende erkendelser og betragtninger som det empiriske data har afstedkommet. Der er tale om perspektiver som beskæftiger sig med begreber om mobilitet og sted. Begreber som er relevante og synes anvendelige til at belyse problemstillingen. Perspektiverne har både virket som inspirationskilde til den interviewguide der blev anvendt under indsamling af det empiriske datamateriale og som referenceramme i forhold til nogle af de temaer som analysen afdækker.

4.1. Mobilitet

Fremkomsten af mobilitetsparadigmet, som ønsker at placere mobilitet som et centralt socialt forskningsfænomen, kan ses som et svar på den manglende inddragelse af mobilitet i bred forstand som fortalere herfor, herunder Mimi Sheller og John Urry, mener sociologisk forskning har været præget af. En forskning der indbefatter en forståelse (sedentarisme) af sted, mening og stabilitet

som det normale og stedsløshed, afstand og forandring som det abnormale (Sheller og Urry 2006:207f). Mobilitetsparadigmets forståelsesramme synes i højere grad, end et perspektiv som placerer mobilitet i en parentes af det sociale, velegnet til at danne grundlag for at anskue den verden som gør sig gældende nu, hvor vi rejser som aldrig før og hvor transnational mobilitet er reglen og ikke undtagelsen. Gennem medtænkning af mobilitet som et vilkår der gennemsyrrer den moderne tilværelse og med en sådan forståelse som udgangspunkt kan man, i min optik, åbne op for studier som dette og muliggøre indsigt i de sammenhænge der er mellem forskellige mobiliteter og menneskers stedsoplevelse, hvilket er hensigten med dette projekt.

Når man beskæftiger sig med mobilitet, er det vigtigt at holde sig for øje, at mobilitet er mere end bevægelse fra et punkt til et andet og mere end noget der kan kvantificeres i hastighed og frekvens. Der er mange forskellige aspekter på spil som ikke nødvendigvis kan måles og mobilitet i sin fulde bredde er i sagens natur uhåndgribelig og et grundlæggende aspekt i det at være menneske. Forskellige former for mobilitet er, som de fleste sociale fænomener, underlagt tilskrivelse af forskellige meninger og diskurser og er et dynamisk fænomen som både er et resultat af magtstrukturer og som skaber magtstrukturer (Cresswell 2006:1f).

Mobilitet er således også blevet betragtet og italesat forskelligt i forskellige perioder op gennem historien og perspektiverne har i høj grad været afhængig af den samfundsmæssige kontekst der har gjort sig gældende. Hvor mobilitet i det feudale samfund, som var præget af bevægelse indenfor en snæver radius, var forbundet med social og geografisk rodløshed og blev associeret med for eksempel omrejsende musikanter og et liv på kanten af samfundet (Cresswell 2006:11), er mobilitet i stigende grad blevet forbundet med frihed og opdagelsesmuligheder og forstået som indbegrebet af det moderne. Opfattelsen af bevægelsesfrihed som en ret har været medvirkende til at forme idéen om den moderne borger og da rundrejser i Europa, foretaget af velhavende individer, for alvor tog sit indtog og blev populært, opstod idéen om turisten. *"The modern individual is, above all else, a mobile human being"* og ved hjælp af nye transport-teknologier, er det blevet muligt at rejse længere væk på kortere tid (Cresswell 2006:15). Denne sammentrækning af tid og sted og øget mulighed for at bevæge sig over nationale og kontinentale grænser har samtidig affødt frygt for for eksempel flygtningestrømme og international terrorisme (Cresswell 2006:20f). Der er således som udgangspunkt, forskel på hvordan forskellige mobile grupper opfattes.

Udenlandske studerende kan i forhold til de vilkår som vedrører deres transnationale mobilitet og i modsætning til for eksempel flygtninge, placeres i en gruppe, hvis mobilitet som udgangspunkt er behæftet med frivillighed, økonomisk mulighed og et minimum af friktion af såvel juridisk som transportmæssig art. Der er nemlig, og i særdeleshed i forhold til den gruppe som projektet drejer sig om, tale om individer som i de fleste tilfælde, tilhører enten middelklassen eller den højere middelklasse i USA, hvilket sætter dem i en position, hvor de har mulighed for at foretage en sådan studietur i udlandet. Deres mobilitet kan altså forstås som et produkt af den økonomiske fordelingsstruktur som gør sig gældende i USA eller den stat de kommer fra og som reproducerende for denne fordelingsstruktur, idet man kan formode at de i kraft af dette studieophold i udlandet, får et forspring i forhold til andre som ikke har denne mulighed. Endvidere kan det antages, at den måde, hvorpå deres rejse og ophold er tilrettelagt og formodentlig ønskværdig i værtslandet, har betydning for deres levestandard og for, hvordan de bliver modtaget af lokalbefolkningen.

4.2. Mobilitet og sted

Da dette projekt beskæftiger sig med stedsoplevelser, er det vigtigt at gøre sig nogle overvejelser over, hvad et sted er og hvordan det kan forstås. Hvor nogle perspektiver beskæftiger sig med selve definitionen af, hvad der gør et sted, kredser andre om, hvordan globalisering og øget mobilitet svækker steders betydning. Det er blevet populært at snakke om at mennesker har fødder og ikke rødder og det er indenfor sociologien, en almindelig forestilling, at der er en sammenhæng mellem stigende mobilitet og steders dalende betydning for mennesker, selvom nogle studier af sammenhængen mellem mobilitet og stedtilknytning påviser noget andet (Jørgensen, Anja et al. 2016:24).

Forenklet sagt, har debatten omkring sammenhængen mellem den stigende mobilitet som globaliseringen blandt andet afføder og følelsen af forankring og hjem, siden det moderne gennembrud været præget af en tendens til at forstå disse to fænomener som uforenelige. Hvor nogle på den ene side, herunder Charles Baudelaire og Le Corbusier, har været fortalere for, at det moderne mobile liv kun kan leves, ved at give afkald på den forældede og ufleksible forankrende hjemfølelse, har andre opfattet det moderne liv som uønsket og i strid med menneskets sande natur. I denne tænkning er forankring således blevet set som ufravristeligt fra hjemmet og set som noget stabilt og meningsfuldt som skærmer mod den truende meningsløshed som globaliseringen betyder (Mette Mechlenborg 2007:72f).

Men er et globalt og mobilt moderne liv og forankring og stedtilknytning virkelig to modstridende størrelser? Eller er der snarere tale om, at man i den moderne globaliserede virkelighed, må tænke forankring og stedtilknytning anderledes og indenfor rammen af mobilitet. Som noget mere flydende, dynamisk og fleksibelt. Oplevelser der i højere grad for den enkelte kan tilskrives mere end en fysisk lokation og foregå på multiple steder rundt om i verden. Er forankring måske mere noget man som menneske bærer med sig, hvadenten man opholder sig fysisk på det sted man typisk kalder hjem eller ej og kan følelse af tilknytning være noget der for eksempel kan opstå momentalt på et sted man aldrig har været før? Er de unge amerikanske studerende som dette studie drejer sig om, frarøvet deres følelse af forankring fordi de har valgt at studere i udlandet? Eller er det muligt for dem at leve et sådant mobilt studieliv og vedligeholde tilknytning til der hvor de kommer fra og etablere en sådan følelse her i København samtidigt?

Det kan måske diskuteres, hvorvidt der er forskel på graden af stedtilknytning og forankring og forskel på tilskrivelsen af betydning til steder, afhængigt af, hvilken type af mobilitet der er tale om og afhængigt af, hvor man eksempelvis befinder sig i sin livsbane. Amerikanske studerende fra DIS kan karakteriseres som en gruppe som befinder sig i en midlertidig transnational og studiemæssig mobil livssituation. Det er unge mennesker som er ved at opdage verden omkring sig og skabe en identitet. De har endnu ikke etableret sig og kræver måske ikke det samme af et sted som eksempelvis en børnefamilie der midlertidigt flytter til udlandet. Det kan derfor tænkes at det sted de vælger som studiedestination i sig selv ikke har afgørende betydning for dem og at den i højere grad opfattes som en ud af mange mulige destinationer og som et redskab i deres personlige identitetsudvikling. De er imidlertid også en gruppe som i forvejen kan beskrives som mobile, idet de er undergraduates og i de fleste tilfælde allerede har foretaget en rejse hjemmefra, om end indenfor grænserne af USA.

I sin tekst "The view from the Veranda", som drejer sig om faldgruber ved netop den uddannelsesindustri der omgiver internationale studerende, herunder særlig amerikanske studerende, forholder Anthony Ogden sig kritisk til den måde, hvorpå disse studerende oplever deres udenlandske værtskultur. Ogden er *executive director of education abroad* ved Michigan State University (msutoday.msu.edu) og er således selv indskrevet i feltet, hvilket må formodes at give ham en særlig indsigt. I hans optik består den store udfordring for folk der arbejder med

internationale studerende i, at balancere mellem fastholdelsen af sigtet om at tilbyde meningsfulde interkulturelle oplevelser og samtidig undgå at skabe et system som er præget af en elitær og forbrugsmæssig diskurs som snarere minder om en slags moderne kolonisering.

Betegnelsen *the colonial students* som anvendes til at beskrive denne type af udenlandske studerende, søger at illustrere de fællestræk som Ogden mener at kunne drage fra den profil som han mener karakteriserede de mennesker som levede i tidligere tiders kolonimagter. The colonial students er en gruppe af studerende, som kræver en studieadministration der er i stand til at yde dem personlig opmærksomhed og imødekomme og opfylde deres forventninger og ønsker i forhold til standarder der vedrører bolig, mad, internet, studievejledning og meget andet. Institutioner som ikke formår at imødekomme disse høje forventninger, kan opleve vidtrækkende konsekvenser i forhold til antallet af indskrivninger og konkurrencedygtighed på markedet generelt (Anthony Ogden 2008:36f). The colonial student er desuden karakteriseret ved at ville udnytte de muligheder og goder som et studieophold i udlandet kan tilbyde uden at blive udsat for de aspekter ved stedet som kan opleves som uønskede eller ubehagelige. De føler en vis berettigelse til at opdage og indtage verden, men føler dog sjældent en tilknytning til det udenlandske lokalsamfund som de bevæger sig i eller særlig trang til at erhverve sig indsigt, i de særegne kulturelle karakteristika ved netop det sted de befinder sig. De søger primært fag som undervises på engelsk, vælger typisk studietilbud som udelukkende er rettet mod amerikanske studerende og danner i høj grad sociale relationer indenfor den gruppe af studerende som de er indskrevet sammen med (Ogden 2008:37f). Den stedsoplevelse som kendetegner denne gruppe er præget af distance og en orientering der søger at undgå risikable situationer: "*The colonial student does his/her experience from the veranda and ventures away only occasionally, and then only into well-chartered territory*" (Ogden 2008:39). Denne orientering i forhold til risiko, er til dels et resultat af de enkelte institutioners forsøg på at beskytte sig selv og reducere det retslige ansvar som kan påstå ved uønskede hændelser (Ogden 2008:47).

Der er tale om en gruppe for hvem stedsoplevelsen på forhånd er konstrueret og tilrettelagt af den uddannelsesmæssige organisation som danner rammen om deres ophold. Det er en stedsoplevelse som på forhånd er købt og betalt og præget af turisme og forbrug (Ogden 2008:47). På studieture, hvis formål egentlig er at bevæge sig væk fra populære turistmål og tilbyde stedsoplevelser som er mere kulturnære, er tilrettelæggelsen minutøs og de studerende bliver instrueret i, hvor de skal gå

hen og hvor de eksempelvis skal spise (Ogden 2008:42). Om den måde som industrien designer deres studietilbud på siger Ogden at "[...] *we are in essence building a colonial compound and deliberately placing our students on the veranda. Once they're comfortably settled, we seem perplexed as to why they are not engaging more within the local community*" (Ogden 2008:41). Han forholder sig hermed kritisk til den industri som han selv er en del af og mener at det er afgørende, hvis institutionerne ønsker at opnå deres mål om kulturelle stedsoplevelser, at få en nærmere forståelse for, hvad der forhindrer de studerende i at træde ned fra verandaen og, hvad der kan motivere dem til at gøre det (Ogden 2008:36).

Betragtningerne i teksten kan anvendes til at skabe en forståelse for, hvorledes den studiemæssige og institutionelle ramme som omgiver informantgruppen, kan have betydning for deres stedsoplevelser af København. De kan med andre ord skabe indsigt, hvordan der kan være tale om konstruktionen af en særlig form for stedsoplevelse og, hvordan denne form for oplevelse kan være behæftet med visse begrænsninger. Det er vigtigt at holde sig for øje, at *the colonial student* i dette projekt, forstås som en idealtipe og dermed en type af studerende hvor disse karakteristika er særlig udtalt og til stede i ekstrem grad. Indenfor informantgruppen og hos den enkelte informant, formodes det derfor at der forefindes variation og forskellige grader af disse karakteristika som *the colonial student* indeholder.

Et begreb som synes at udgøres af lignende betragtninger omkring mobile individer som er veluddannede og økonomisk velfunderede, er Zygmunt Baumans begreb om de *eksterritoriale eliter*. De eksterritoriale eliter er kendetegnet ved deres mobilitet og ved at de oplever sig selv som ubundne og uafhængige af specifikke steder (Bauman 2002:57). "*Deres livsstil er som en hyldest til stedets irrelevans og derfor umulig at imitere for almindelige mennesker, for de indfødte som er bundet til jorden*". Citatet her søger at illustrere, hvordan de eksterritoriale eliter med deres verdensomrejsende og selektive livsstil, ikke orienterer sig mod eller interesserer sig for den kulturelle diversitet som møder dem ude i den store verden. Deres adfærd og de sammenhænge de søger, er snarere ensformig, akkulturel og monoton. De finder ingen signifikans ved det sted de er, men udelukkende signifikans ved deres egen tilstedeværelse og befinder sig i en distanceret position som afskærer dem fra lokalbefolkningen (Bauman 2002:59). Trods deres globale og evigt mobile livsstil, udgør de de eksterritoriale eliter ikke noget bindeled mellem kulturer, snarere tværtimod. "*Der er en meget smal – om i det hele taget nogen – berøringsflade mellem eksterritorialitetens*

territorium og de områder, hvor deres forskellige udposter og halfway inns er belliggende”
(Bauman 2002:58).

Bauman udtrykker i sin tekst en kritik og forargelse over denne gruppe af mennesker og en holdning til deres livsstil som værende en trussel mod fællesskabers sammenhængskraft. Der er ligesom i perspektivet om *the colonial student*, tale om en idealtipe, hvor tilstedeværelsen af disse eksterritoriale karakteristika er udtalt. Begrebet kan derved ikke profilere den målgruppe som projektet omhandler, men kan bruges til at trække nogle lighedspunkter som for eksempel transnational mobilitet og socio-økonomisk baggrund og kan anvendes til at identificere forekomster i data, hvor stedsoplevelsen bærer præg af en indifferens eller manglende orientering mod det specifikke og lokale.

Ogden og Baumans perspektiver på sted, forholder sig kritisk til nogle gruppers adfærd på steder. Marc Augé er derimod mere optaget af blandt andet fysiske udtryk og karakteristika ved steder og hvordan mobilitet og bevægelse har betydning for steder. Han sondrer mellem steder og ikke-steder og definerer denne sondring ved tilstedeværelse og fravær af meningsindhold af relationel, historisk og identitetsmæssig art (Marc Augé 1995:77). Sondringen tager sit afsæt i den skelnen mellem sted og rum, hvor rum forstås som steder man bevæger sig igennem. Steder der i kraft af eksempelvis passerende fodgængere, omdannes til rum (Augé 1995:79f). Der er tale om en dobbelt bevægelse, hvor den rejsende bevæger sig gennem landskabet og hvor landskabet passerer den rejsende som flygtigt opsnapper indtryk der lagrer sig i hukommelsen og omdannes når den rejsende efter at være vendt hjem, beretter om disse (Augé 1995:86). Steder og ikke-steder er dog ikke så skarpt opdelt og findes ikke som sådan i rendyrket form. *”In the concrete reality of today’s world, places and spaces, places and non-places intertwine and tangle together. The possibility of non-place is never absent from any place”* (Augé 1995: 107). Således kan et sted, i dette perspektiv altså indeholde elementer af ikke-sted og omvendt kan et ikke-sted også indeholde elementer af sted. Steder opløses aldrig fuldstændigt og omvendt fuldendes ikke-steder aldrig og steder genskabes i ikke-steder. Det er i det hypermoderne samfund at disse ikke-steder skabes. Motorveje, lufthavne, hotelkæder og togstationer er nogle af de eksempler som gives på ikke-steder eller steder, hvor dette fravær meningsindhold er særligt udtalt (Augé 1995:78f).

Som jeg forstår Marc Augés tanker, er der altså tale om fysiske lokaliteter som både transformeres i bevægelsens øjeblik for den enkelte og tilrettelægges eller udformes for at tilgodese den mobile

aktivitet. Augés begreb om ikke-steder er anvendeligt i dette projekt, idet amerikanske studerende i København kan betegnes som rejsende og idet de, i de fleste tilfælde, ikke bliver i byen efter endt studietid, kunne man måske også påstå at de ”passerer” byen. Hvorvidt fysiske lokaliteter i København tilrettelægges og udformes specifikt efter internationale studerende kan diskuteres, men ikke desto mindre er internationale studerende en del af den internationale gennemstrømning af mennesker som København også skal rumme og imødekomme. Ikke-steder eller steder som er udformet til transit og steder der ikke umiddelbart udtrykker lokale karakteristika og som i princippet kunne være et hvilket som helst sted i verden, kan således godt være en del af de studerendes stedsoplevelse af København. Endvidere kan ikke-steder belyse de stedsoplevelser som de studerende har, når de foretager rundrejser i Europa.

Det kan diskuteres, hvorvidt disse perspektiver kan være med til at tegne et for negativt billede af de amerikanske studerendes stedsoplevelse og at man med en sådan teoretisk ramme, risikerer at overse forekomster i data som ikke afspejles af disse perspektiver. Det er derfor vigtigt at understrege at der er tale om idealtyper som ikke kan forventes at udgøre en udtømmende beskrivelse af enkeltindivider, men som nærmere indgår i samspil med andre karakteristika.

Ovenstående teoretiske perspektiver kan siges at udgøre en kritisk stillingtagen til de implikationer som uddannelsesindustrien for udenlandske studerende og transnational mobilitet kan have for steders udformning og for, hvordan et sted opleves. De retter sig mod en særlig form for mobilitet som knytter sig til det senmoderne og globaliserede verdenssamfund. Følgende afsnit, omhandler derimod perspektiver som er tidsafhængige og i højere grad beskæftiger sig med, hvordan steder alment menneskeligt forankres og opleves.

4.3. Sted

På tværs af forskellige litterære udtryk som omhandler sted, synes der at herske nogle gennemgående temaer og det er tydeligt at menneskers kulturelle og personlige identitet, er tæt sammenflettet med stedsidentitet. De flerdimensionelle værdier som kan tilskrives sted, herunder værdier af følelsesmæssig, symbolsk, kulturel, politisk og biologisk art, er typisk noget som kun bevidstgøres i tilfælde, hvor de er truet eller udfordret. For eksempel kan det ses at moderne poesi og musik i særdeleshed har kredset om betydningen af sted i perioder, hvor samfundet har gennemgået store forandringer som for eksempel industrialiseringen og den stigende urbanisering

(Buttimer 1980:166f). Ann Buttimer mener at sted skal tænkes i relation til det hun kalder *centering*, hvor to kontinuerlige og reciprokke bevægelser er på spil. Bevægelser som handler om at komme hjem og bevæge sig ud eller som hun udtrykker det: "[...] *the breathing in and bringing home which is a reciprocal of the breathing out and reaching toward horizon*" (Buttimer 1980:171). Hun beskriver i sin tekst, hvordan hendes oplevelse af det sted hun er flyttet til i Massachusetts fra Irland, er præget af den stedsidentitet som hun har erhvervet sig hjemme i Irland. De forestillinger om et hjem som hun har dannet sig i Irland og medbragt ved flytning bliver således det filter af kriterier som hun vurderer det nye sted ud fra. Ved første øjekast synes det nye sted som identitetsløst, men over tid oplever hun dog at det har betydning for andre og at det får betydning for hende selv (Buttimer 1980:173f). Hun beskriver således, hvordan hun i forbindelse med et studie, hvor hun skulle tale med nogle beboere, blev opmærksom på sin egen subjektive referenceramme: "*Even though residents spoke about 'home ground' and 'sense of place', I heard those words through the filters of my own experience. 'Home' should ideally have those qualities of my own home – quietness, fragrance, spaciousness, rhythmic flow of light and dark, winter and spring*" (Buttimer 1980:181).

Begrebet centering er anvendeligt i forhold til at skabe indsigt i den mobile situation som de amerikanske studerende som dette projekt har fokus på, er i. Perspektivet kan anvendes til at beskrive hvordan de fra deres hjem i USA bevæger sig ud i en horisont med en bred og international rækkevidde og vender hjem igen efter endt ophold i København. Desuden kan det beskrive, hvordan de under opholdet i København kan siges at overføre deres daglige centering som ellers foregår i USA til deres bolig her og den radius de her bevæger sig ud i. Perspektivet der drejer sig om steders betydning for menneskers personlige og kulturelle identitet kan anvendes til at belyse udtryk for stedsoplevelser i data som tillægges personlig og kulturel værdi og kan desuden anvendes til at forstå, hvorledes informanternes fortællinger om stedsoplevelse konstrueres. Det kan således forventes at de studerende udtrykker deres oplevelser gennem sammenligning og at de kriterier for sted som informanterne anvender til at vurdere og italesætte deres oplevelse af København, er kriterier som kan knyttes til deres egen kulturelle referenceramme i USA.

Tim Cresswell mener at der trods en udbredt interesse for at beskæftige sig med studier af sted, generelt hersker en manglende dybdegående forståelse af, hvad ordet sted egentlig betyder. Ordet opfattes som selvbeskrivende og betydningen indlysende, da det er et ord som indgår i vores

hverdagssprog og anvendes i flæng. Det er således et ord som både er ligetil og simpelt og netop derfor, fordi det kan derfor være vanskeligt at bevæge sig udover den simple almene hverdagforståelse af begrebet, komplekst og vanskeligt at udrede nærmere. Sted er overalt og ordet indikerer ikke i sig selv nogen afgrænsning som det er tilfældet for eksempelvis betegnelsen territorie. Han er i sine betragtninger af, hvad et sted er, blandt andet optaget af den meningstilskrivelse og de indholdsrige konnotationer som rækker udover at anskue et sted som en geografisk lokation på et kort eller som koordinater (Cresswell 2004:1f). *"A place is a center of meaning, we become attached to it, we fight over it and exclude people from it, we experience it. The same cannot be said of location"* (Cresswell 2006:3). Han sonderer mellem rum og sted som er en sondring der drejer sig om, hvorvidt der er foregået meningstilskrivelse eller ej og hvor meningstilskrivelsen bevirker en tilknytning i en eller anden udstrækning. *"When humans invest meaning in a portion of space and then become attached to it in some way (naming is one such way) it becomes a place"* (Cresswell 2004:10). Han beskriver for eksempel, hvordan en studiebolig, for den enkelte nye indflytter umiddelbart fremstår som en bolig der ligner alle andre studieboliger. Ved nærmere eftersyn vil små tegn i denne bolig dog vidne om den der før har boet der. Små tegn der fortæller en historie om anvendelse og tidligere tilskrivelse af mening. Oplevelsen af boligen transformeres således fra rum til sted og i det øjeblik den nye indflytter sætter sit eget præg på boligen og selv tilskriver mening ved for eksempel at placere personlige ejendele, bliver det sted til hans eller hendes sted (Tim Cresswell 2004:2). Sted er således ikke bare et ord der eksempelvis refererer til et værelse, en gade, et kvarter eller en by, men vidner implicit om, hvordan vi ser og forstår og oplever verden omkring os. Steder indikerer menneskelig aktivitet, tilskrevne meninger, oplevelser, tilhørsforhold og tilknytning (Cresswell 2004:11).

Disse perspektiver synes at være relevante og anvendelige i forhold til den problematik som undersøges i dette projekt. Det kan anvendes til at få øje på de steder i informanternes fortællinger, hvor oplevelsen af steder i København eller for eksempel den studerendes bolig, bærer præg af manglende meningstilskrivelse og ikke har personlig betydning for den enkelte og de steder, hvor fortællingen er præget af meningstilskrivelse og personlig betydning. Det kan endvidere anvendes til at identificere de steder i data, hvor informanternes stedsoplevelse vidner om mødet med steder, hvor der på forhånd er tilskrevet mening af eksempelvis historisk eller kulturel art.

Med andre ord kan det anvendes til at skabe indsigt i, hvordan København og forskellige steder i byen kan gå fra at være et rum til at være et sted for den enkelte informant.

5. Beskrivelse af DIS

DIS - Danish Institute for Study Abroad blev grundlagt i 1959, men var allerede på tegnebrættet år forinden, hvor en gruppe af studerende og undervisere fra Københavns Universitet startede en komité som skulle være med til at skabe internationale muligheder for danske studerende. I 1959 blev der etableret kontakt mellem komitéen og Whittier College i Californien som ønskede at muliggøre engelsksproget studieophold i udlandet for deres studerende. DIS er sidenhen vokset og har igennem flere årtier tilrettelagt deres tilbud for at imødekomme såvel studiemæssige behov som mere praktiske foranstaltninger i forhold til studerende fra universiteter i hele nordamerika. I 2016 ekspanderede foretagendet til Stockholm som således også kan tilbydes som værtsby for de amerikanske studerende. DIS modtager hvert semester omkring 1200 studerende og dermed omkring 3600 studerende i løbet af et år. Prisen for et semesters ophold som inkluderer undervisning, studierådgivning, bolig, transport, sundhedsforsikring, kulturelle oplevelser og meget mere løber op i 25.500 USD, hvilket er omtrent 161.000 danske kroner. I denne forbindelse skal det dog nævnes at cirka 40% af de studerende modtager et scholarship eller får nedslag i prisen. Der er altså tale om, at når du som studerende indskrives på et semester gennem DIS, køber du en pakkedløsning eller som de benævner det, *full service* og DIS kan derfor siges at tilbyde masseproduceret studieophold for amerikanske studerende.

På deres hjemmeside fremhæver de på hvilke områder deres tilbud om et studieophold i udlandet står stærkt. De nævner blandt andet at de er kendt for deres "hands on learning", deres studieture og deres evne til på forskellige måder at muliggøre at de studerende kan indgå i lokale fællesskaber under deres ophold.

<https://disabroad.org>

Ligesom den institutionelle tilrettelæggelse der omgiver de studerende i forbindelse med deres ophold, kan have indflydelse på deres stedsoplevelser, kan det også tænkes at den fortælling og de diskurser og normer der gør sig gældende indenfor rammen af DIS, kan have indflydelse på deres stedsoplevelser. Under mit besøg på DIS, i forbindelse med gennemførelse af interviewet med repræsentanten derfra, opholdte jeg mig i receptionen, hvor der hang en tavle (se billede nedenfor), hvor de studerende kan skrive hvad de har af planer for deres semester og hvad de ønsker at opnå under deres ophold i København. De mål og ønsker som figurerede, gav et indblik i nogle af de diskurser som gør sig gældende indenfor institutionen og mellem de studerende og kan måske give

et førstehånds indtryk af, hvad der optager DIS studerende i forbindelse med deres studieophold i udlandet. På tavlen (se billede nedenfor) har de studerende blandt andet skrevet følgende: Travel, travel alone, be more spontaneous, care deeply for people, places and things, make new friends, meet danish people, make a local friend, be alone with myself, bike places, live outside of my comfort zone, embody hygge. Mål og forestillinger om den stedsoplevelse som venter dem og som både blev italesat af repræsentanten under interviewet og under interviewene med de studerende.

6. Interview med repræsentant fra DIS (bilag 5)

Formålet med at gennemføre et indledende interview med en repræsentant for DIS var i første omgang at få noget baggrundsinformation om institutionen som skulle fungere som inspirationkilde til den interviewguide som skulle anvendes under interviews med de studerende. Interviewets afkast

viste sig imidlertid også at være anvendeligt i forhold til at få nærmere indsigt i, hvilke fortællinger og diskurser der gør sig gældende indenfor rammen af DIS, i forhold til såvel rekruttering af studerende, som de stedsoplevelser de har under deres studieophold.

I forbindelse med markedsføring og rekruttering af amerikanske studerende til deres forskellige studieprogrammer, berettede repræsentanten, at DIS primært sælger sig selv på kvaliteten af deres akademiske programmer. Denne markedsføringsstrategi er blandt andet et resultat af, at København ikke kan hamle op med det mangfoldige kulturliv som eksempelvis London og Paris kan tilbyde (bilag 5:8). Samtidig mener repræsentanten dog at man ikke skal undervurdere det brand som København har og, at den måde som København gerne vil markedsføre sig selv på, passer godt sammen med den måde som det segment af amerikanske studerende som vælger København i forbindelse med udlandsstudier, gerne vil se sig selv på. Den del af markedsføringen som søger at sælge København som sted, gør derfor brug af det han kalder ”*en rigtig belejlig historie*” som pynter på virkeligheden og blandt andet fortæller om vindmøller, cykler, hygge og livability (bilag 5:9). Men selvom denne historie vinder genklang hos visse unge amerikanere, mener repræsentanten dog stadig at de unge studerende som de modtager, ikke vælger København for stedets skyld. Han udtaler for eksempel at ”*Ja...det er jo rigtig interessant fordi de kommer netop til København...og det er jo det...de kommer jo netop ikke til København*” (bilag 5:8). Det der i første omgang driver dem, er at komme til udlandet, få mulighed for at rejse rundt i Europa og samtidig få merit for deres studier (bilag 5:7). Han udtaler endvidere at ”*[...]København er måske mere et springbræt til resten af Europa end det er byen de har valgt*” (bilag 5:12).

Da jeg spørger ind til, hvad der kendetegner et godt studieophold, er det bemærkelsesværdigt at repræsentantens svar står i mere eller mindre modsætning til fortælling som *Copenhagen as your home, Europe as your classroom* synes at indeholde. Det gode ophold er ifølge ham nemlig et ophold, ”*hvor de studerende prioriterer deres kulturelle oplevelse i København [...] hvor de studerende vælger ikke at rejse hver weekend...hvor de faktisk gør noget for at blive en del af byen [...] hvor de studerende laver noget for ligesom at gøre København til et sted, hvor at de har en kontakt til*”. De studerende kan, i hans optik, opnå det gode ophold og altså denne kulturnære stedsoplevelse på flere forskellige måder. Han mener for eksempel at det kan være hensigtsmæssigt at melde sig ind i en sportsklub, lave frivilligt arbejde, have venner i byen som ikke er amerikanere og bo hos en værtsfamilie som de gør noget ud af, at have en relation til (bilag 5:11). Særligt

boligformen opfatter han som en af de aspekter ved opholdet som har stor betydning for, hvordan stedsoplevelsen former sig for de studerende: ” [...]om du bor helt for dig selv i Roskilde med en værtsfamilie eller om du bor i et hus med tyve andre amerikanere, det kommer jo til at farve den oplevelse du har” (bilag 5:22).

Også det at opleve København fra en cykel, fremhæver repræsentanten som noget der i kraft af, at være et særligt lokalt islæt, kan have betydning for de studerendes stedsoplevelse. Han siger for eksempel i denne forbindelse at ”vi er indenfor de seneste par år, begyndt at lokke vores studerende op på cykler og det...det har jeg set som værende transformativt for deres oplevelse [...]de kan abe efter folk som de ser og gør noget som alle dem omkring dem gør [...]og det er måske lidt mere aben efter og karneval, end det er at deelt er en del af byen, men stadigvæk” (bilag 5:19f).

Da repræsentanten blev spurgt til, hvilke udfordringer han mener de unge møder ved deres ankomst til København, svarer han blandt andet, at ”der er mange der aldrig har taget en bus før...altså de kommer fra steder, hvor offentlig transport er noget som fattige tager og de gør det fordi de ikke har råd til en bil...offentlig transport bliver set som farligt” (bilag 5:14).

Med hensyn til, hvorvidt de unge amerikanere udvikler en stedstilknytning under deres ophold, fortæller repræsentanten at det gør de ”ikke i så høj grad, som vi som organisation gerne ville have at de gjorde” og at ” [...]de fleste der tager afsted, siger da at de elsker København og så tror jeg der er mange af os der arbejder herinde, der mange gange spørger os selv om de elsker København på samme måde som en der har boet her eller som en der har besøgt byen” (bilag 5:25). Det skal nævnes at repræsentanten pointerer at det som han beskriver som det gode ophold, er en normativ idé og at han derfor er klar over, at der sandsynligvis er forskel på denne og de studerendes egen idé om, hvad der for dem er det gode ophold.

Endvidere kredser repræsentanten omkring, hvordan selve den måde opholdet studiemæssigt er faciliteret på, har en negativ betydning i forhold til at tilvejebringe en kulturnær stedsoplevelse og udtaler for eksempel at ” [...]fordi vores studerende ikke går i skole med københavnske unge, så er det en [...]amputeret oplevelse på den måde at de ikke sådan er organisk integreret i byen” (bilag 5:19).

Det er interessant at fortællingen fra DIS om de studerendes studieophold i København, på den ene side og i markedsføringsmæssig forstand reklamerer med, at København som studiedestination samtidig er en adgangsbillet til oplevelser i resten af Europa og på den anden side synes at være præget af en diskurs og forestilling om at den ønskværdige stedsoplevelse bedst opnås ved at holde rejseaktiviteten på et minimum. De udfordringer som Anthony Ogden omtaler i forhold til *study abroad* industrien, hvor selve formen og det segment af unge som den søger at imødekomme og facilitere studieophold for, spænder ben for det interkulturelle sigte, synes også at være på spil hos DIS.

7. Projektets metodiske design

Den metodologiske tilgang i dette projekt er kvalitativ og til indsamling af empirisk data, valgte jeg at benytte personlige interviews. Der er nærmere fortalt tale om et datamateriale som er genereret gennem et indledende interview med en repræsentant fra DIS og ti personlige walk and talk interviews med amerikanske studerende fra DIS. Idéen med at anvende walk and talk metoden, opstod nærmest så snart at emnevalget for projektet var foretaget. Idet interessen for sammenhængen mellem mobilitet og stedsoplevelse hurtigt blev omdrejningspunktet, synes metoden relevant, da man under et walk and talk interview netop bevæger sig og oplever et sted.

7.1. Det kvalitative forskningsinterview og erfaringer

At interviewe er et håndværk og de færdigheder man som interviewer skal mestre kan derfor kun, ligesom andre typer af håndværk, erhverves gennem det at gøre det. Det er learning by doing og ikke learning by reading. Den viden der produceres gennem et interview, er en viden som produceres i en social kontekst. Der er altså ikke bare tale om ord der udveksles mellem to parter, men tale om en samtalerelation som både er sproglig, kontekstuel, narrativ og pragmatisk. Den viden der skabes i et personligt interview, kan altså derfor forstås som en løbende intersubjektiv erkendelsesproces som producerer viden undervejs i interviewet (Kvale og Brinkmann 2015:38f).

Som interviewer er det vigtigt at gøre sig klar, hvad man vil vide og hvilken interviewerposition der dermed er hensigtsmæssig. Forskellige idealtypiske positioner beskriver, hvilken viden intervieweren er interesseret i at frembringe. Opinionsintervieweren søger at få indsigt i interviewpersonens holdninger som tages for pålydende og som rapporter som efterfølgende

analyseres på afstand. I en sådan interviewsituation, udfordres interviewpersonen ikke. Intervieweren indtager en position, hvor den viden der skal afdækkes, i mindst mulig grad, påvirkes af interviewerens praksis. Undersøgeren derimod, er interesseret i at bevæge sig ud over meninger og holdninger og ønsker at producere en viden som i højere grad åbner op for interviewpersonens oplevelsesverden. Intervieweren placerer sig her i en position, hvor det interviewpersonen fortæller ikke bare behandles som kendsgerninger. Der stilles uddybende og til tider udfordrende spørgsmål for opnå kendskab til det der ligger under overfladen. Deltageren er orienteret om at interviewsituationen er en fælles erkendelsesproces og at den viden der skabes, også er et resultat af interviewerens egen deltagende position. Disse positioner indtages sjældent i rendyrket form og interviewere gør typisk brug af elementer fra alle tre idealtyper (Kvale og Brinkmann 2015:133f).

I dette projekt, har jeg som interviewer primært benyttet opinioninterviewerens og undersøgerens position ved gennemførelse af interviews. Under interviewet med repræsentanten fra DIS indtog jeg i overvejende grad en position, hvor jeg modtog de informationer som blev givet som kendsgerninger, idet jeg primært var interesseret i at få indsigt i faktuelle forhold og ikke havde interesse i at afdække denne informants subjektive oplevelsesverden. Ved gennemførelse af de ti walk and talk interviews derimod indtog jeg mere en ligevægtig og vekslende position som både opinionsinterviewer og undersøger. Hvorvidt vægten blev lagt på den ene eller den anden position, afhang til dels af, hvorvidt der var tale om eksempelvis baggrundsspørgsmål som søgte specifikke svar eller åbne spørgsmål som rettede sig mod informanternes oplevelser og livsverden. Positionen som deltager var ikke forhåndsbevidst, men opstod mere spontant og uventet, i situationer hvor det blev klart for mig, at informantens reaktion eller svar tydeligt var foranlediget af min egen position. Det opstod for eksempel i situationer, hvor det der blev omtalt for eksempel har betydning for mig personligt i holdningsmæssig- eller følelsesmæssig forstand. Situationer, hvor min forforståelse har påvirket samtalen og hvor det er vigtigt at være bevidst om at *"forståelse af os selv er en del af det at forstå andre"* (Ellis og Berger i Kvale og Brinkmann 2015:135).

Interviewkonteksten og den position man som interviewer indtager, har betydning for, hvorledes interviewpersonen konstrueres. Interviewpersonen kan opfattes som reporter der leverer sande beretninger om oplevelser og derved også kan tiltænkes at være ærlige, løgnagtige eller glemsomme. Interviewpersonen kan tillægges større kontrol, hvis han eller hun opfattes som en slags lærer der opfordres til selv at stille spørgsmål og interviewsituationen vil derved i højere grad

bære præg af en hverdagssamtale. Interviewpersonen kan også opfattes som en slags ekspert og informant som har særligt kendskab til en praksis eller et miljø og kan resultere i en samtale der mere omhandler noget faktuel end noget der er baseret på oplevelser (Kvale og Brinkmann 2015:137f). Disse positioner er tillige idealtypiske og vil i mange interviewsammenhænge optræde sammen. Under dette projekts interviews, kan man sige at repræsentanten fra DIS i høj grad blev opfattet som en ekspert med særlig viden på området og at de studerende blev opfattet som såvel reportere som eksperter. Tilfælde, hvor informanterne selv stillede spørgsmål, var ikke som sådan planlagt, men opstod til tider undervejs og indgik således også i samtalen.

Udover disse betragtninger i forhold til, hvilke aspekter der er på spil under et kvalitativt interview, er det også hensigtsmæssigt at gøre sig nogle overvejelser i forhold til, hvorvidt interviewer og interviewpersonen forstår hinanden som ens eller anderledes eller insider eller outsider.

Samtalerelationen og magtbalancen kan således påvirkes af, hvorvidt der aldersmæssigt er forskel, om man er af det samme køn og lignende (Kvale og Brinkmann 2015:139). Med hensyn til alder, var der tale om en forskel på henholdsvis cirka ti og tyve år. Ved interviewet med repræsentanten som var ti år yngre end mig, oplevede jeg i den forbindelse at det havde nogen bemærkelsesværdig effekt på relationen under samtalen. Under interviewene med de ti studerende, hvor aldersforskellen var tyve år, fornemmede jeg imidlertid at dette i nogle situationer havde indflydelse på, hvordan informanterne forholdt sig til mig som interviewer, da det til tider forekom at de gerne ville stille mig tilfreds og svare "rigtigt" på spørgsmålene. Desuden fornemmede jeg at der umiddelbart var en anden dynamik mellem mig og de kvindelige studerende, end der var mellem mig og de mandlige studerende. Selvom det er svært at beskrive nærmere, var der tale om at der ved interviewene med de mandlige informanter opstod situationer, hvor begge parter i en eller anden udstrækning, var bevidst om egen optræden på en anden måde end ved interviewene med de kvindelige informanter. Derudover oplevede jeg situationer, hvor det virkede til at samtaleemnet og det faktum at jeg er københavner, havde indflydelse på informanternes fortællinger. Nærmere fortalt fornemmede jeg, at informanterne i nogle tilfælde for eksempel pyntede på den ros de gav deres oplevelse af København og i andre tilfælde virkede undskyldende i forbindelse med mere kritiske indtryk.

Selvom et kvalitativt interview er en udveksling af ord, består en sådan samtale også af kropssprog. En stor del af den mening der kommunikerer og udveksles, er således gjort af kropslige tegn og gestik og det er alment menneskeligt at opfatte kropssproget som det "sande" udtryk, hvis der for

eksempel opstår uoverensstemmelse mellem det der siges og det der signaleres. Det er derfor som interviewer vigtigt at være bevidst om, hvordan man kropsligt reagerer på informanten (Kvale og Brinkmann 2015:141f). Med hensyn til dette aspekt var der igen, som udgangspunkt, forskel på den interviewsituation som gjorde sig gældende ved interviewet med repræsentanten og interviewsituationerne med de studerende. Interviewet med repræsentanten foregik i et lokale på DIS henover et bord, hvor den kropslige kommunikation kan siges at være underlagt nogle andre betingelser end ved walk and talk interviews. Det er på den ene side nemmere at respondere tydeligt på det informanten fortæller via eksempelvis øjenkontakt og på den anden side sværere at håndtere akavede øjeblikke. Omvendt er det ved walk and talk interviews sværere at kigge informanten i øjnene fordi man er nødt til at orientere sig om, hvor man går og nemmere at håndtere eksempelvis pinlig tavshed.

Interviewerens baggrundsforståelse for problematikken har betydning i en sådan forstand at, jo bredere og dybere denne baggrundsforståelse er, desto større er forudsætningen for at intervieweren er fleksibel og receptiv i sin forståelse af sammenhænge og pointer. Det er samtidig vigtigt at være opmærksom på, at teoretiske begreber kun er ment til at fungere som forslag til mulige sammenhænge, men skal ikke vanskeliggøre eller afløse den umiddelbare og konkrete erkendelse af informanten. Intervieweren skal derfor, så vidt muligt, møde informanten fordomsfrit (Fog 2004:54f). Under et kvalitativt forskningsinterview er det desuden hensigtsmæssigt, at intervieweren formår at kombinere den indlevende tilgang til informanten med evnen til at distancere sig og betragte fortællingen på afstand (Fog 2004:64).

Den ikke-menneskelige eller materielle kontekst for kvalitative interviews har, ligesom de mellem-menneskelige aspekter som er beskrevet ovenfor, også betydning for den viden der produceres. Den skal ikke tages for givet eller opfattes som ubetydelig (Kvale og Brinkmann 2015:146). Hvis man for eksempel eksperimenterer med den setting som interviewet forgår i, det kan være "*gående interviews*" (Evans og Jones i Kvale og Brinkmann 2015:146) kan man blive opmærksom på den materielle konteksts betydning og lære en masse.

Jeg erfarede, at metoden med walk and talk interviews havde en positiv indvirkning på dynamikken mellem informanterne på den ene side og mig som interviewer på den anden side. Mere præcist faciliterede denne metode en oplevelse af et "vi", idet gåturen var et fælles foretagende. Jeg antager

at dette har betydet en relativ udligning af den magtbalance og rollefordeling der ellers kan forekomme under personlige interviews, hvor man eksempelvis sidder overfor hinanden ved et bord som det var tilfældet med repræsentantinterviewet og hvor informanten i højere grad er underlagt interviewets situationelle kontekst som i mange tilfælde er skabt af interviewerens. En gåtur i det offentlige rum skaber en setting, hvor hverken interviewerens eller informanten er ”gæst” i den andens domæne. En gåtur muliggør desuden i højere grad, at man under samtalen kan ”lade blikket vandre” uden at det af den anden part tolkes som undvigelse af øjenkontakt, hvilket jeg vil mene reducerer forekomsten af akavede øjeblikke og skaber en højere grad af afslappet atmosfære. Der var da også enighed blandt de informanter der efterfølgende blev spurgt om, hvorledes de oplevede interviewsituationen, at man under en gåtur ”tænker bedre”.

7.2. Andre erfaringer med metode

Med hensyn til brug af interviewguide, erfarede jeg løbende at det var hensigtsmæssigt at være i stand til at forholde sig fleksibelt, idet forskellene mellem informanterne for eksempel overflødiggjorde nogle spørgsmål og nødvendiggjorde probning af andre spørgsmål. Metoden med at få informanterne til at fremsende billeder af steder eller ting som har særlig betydning for dem inden gennemførelse af interview, viste sig ikke at fungere efter hensigten i alle tilfælde. Jeg har i den forbindelse måttet erfare at det ville have været hensigtsmæssigt, hvis jeg i højere grad havde præciseret nogle mere snævre kriterier for indhold, idet det i nogle tilfælde viste sig at være steder og ting som ikke havde direkte tilknytning til København. Dog erfarede jeg under visse interviews og gennem arbejdet med kodning og analyse, at denne metode affødte væsentlige fortællinger hos informanterne som gav indsigt i aspekter af deres stedsoplevelser som muligvis ikke var blevet indfanget ellers. På et lavpraktisk niveau havde jeg positive erfaringer angående optageudstyr som bestod af en lille håndholdt diktafon. Den var for det første nem at holde i længere tid og synes ikke at virke invaderende på informanten. Med hensyn til transskribering af interviewsene blev jeg, som projektet skred fremad, opmærksom på den store arbejdsbyrde som var forbundet med transskription af de i alt tolv gennemførte interviews. Jeg valgte derfor at købe mig til en online transskribering af tre interviews og undlod helt at transskribere det sidste interview. Endvidere har det vist sig at den anvendte analysestrategi, hvor jeg har vekslet mellem at anskue informantgruppen som helhed og informanterne enkeltvis og gentagne gange er vendt tilbage til at kode datamaterialet, har været hensigtsmæssig i forhold til at identificere mønstre i data. Sagt med andre ord, hvis jeg for eksempel havde arbejdet mere lineært og havde kodet data en enkelt gang,

for derefter at foretage analysen, havde jeg højst sandsynligt overset interessante mønstre og sammenfald på tværs af informanternes fortællinger.

7.3. Begrundelse for valg af informantgruppe

Min interesse for oplevelser af sted i sammenhæng med mobilitet og rejser, gjorde studerende fra DIS til en oplagt målgruppe for indsamling af viden på dette område. Denne gruppe kan i kraft af deres studierejse netop siges at være i en mobil livssituation, hvor de befinder sig et nyt sted som skal opleves. Derudover blev valget af netop disse informanter forstærket udfra et mere praktisk og metodisk afsæt, idet jeg formodede at den relativt høje grad af homogenitet i informantgruppen i højere grad ville gøre det muligt for mig at identificere mønstre i fortællingerne, end hvis informantgruppen var sammensat mere uensartet.

7.4. Kontakt og rekruttering

Den indledende kontakt til repræsentanten og informantgruppen, foregik telefonisk. Jeg præsenterede kort min egen person og fokus med specialet for den repræsentant for DIS som jeg talte med. Derefter foreslog hun at jeg skrev en mail som hun så ville videresende til alle relevante medarbejdere. Jeg skrev en mail (se bilag 1), hvorefter informanten som der sidenhen blev gennemført et ekspertinterview med, vendte tilbage samme dag og udviste stor interesse for at deltage og assistere i specialeprocessen. Korrespondencen med DIS repræsentanten, som foregik via mail, bar præg af imødekommenhed og interesse. I forlængelse af denne kontakt, assisterede repræsentanten mig efterfølgende i at rekruttere informanter fra deres gruppe af studerende ved at dele min rekrutteringsmail (se bilag 2) i deres Facebook gruppe. Der er dermed tale om en gruppe af informanter som i kraft af egen interesse og lyst til at deltage, kontaktede mig pr. email eller tlf for at deltage. Der er således ikke tale om at jeg har henvendt mig personligt til informanterne for at få dem til at deltage og der er dermed heller ikke tale om at nogen har deltaget ud af høflighed eller har følt sig presset. Der er tale om informanter som på eget initiativ har kontaktet mig, hvilket på den ene side er positivt, i den forstand at det er ren frivillighed, men som på den anden side kan tænkes at have betydning for den type af studerende som jeg har interviewet.

7.5. Interviewguides

Ved indsamling af det empiriske data, i form af et interview med en repræsentant fra DIS og ti walk and talk interviews med studerende fra DIS, anvendte jeg to forskellige interviewguides (se bilag 3 og 4). Begge interviewguides var semi-strukturerede og kredsede således om emner og temaer som studiet søger indsigt i, men efterlod mulighed for at informanterne kunne tillægge spørgsmålet betydning efter egen opfattelse. Der var med andre ord tale om interviewguides som både havde til sigte at give informanterne mulighed for at levere deres egen fortælling, samtidig med at afkastet af de forskellige interviews indeholder relevans for problematikken. Dog skal det pointeres at interviewguiden som blev anvendt til det indledende interview med repræsentanten, var struktureret i højere grad og stillede mere konkrete spørgsmål og var formuleret på dansk. Interviewet med repræsentanten fungerede desuden som inspiration til udarbejdelse af den interviewguide der blev anvendt ved interviewene med de studerende.

I den interviewguide som blev anvendt til walk and talk interviews med de studerende, var strukturen overordnet temainddelt efter følgende temaer: Baggrundsspørgsmål, København, bolig og sociale relationer og formuleret på engelsk. Informanterne blev endvidere bedt om at tilsende et maksimum af ti billeder, af steder og ting som for dem havde betydning. Denne metode havde til formål at lukke op for fortællinger fra et andet udgangspunkt og ud fra noget konkret visuelt. Angående formuleringen af de enkelte spørgsmål i interviewguiden, søgte jeg at opnå en sproglig balance som på den ene side bestod af dagligdags vendinger og på den anden side skabte mulighed for at indfange aspekter som kan siges at knytte sig til de teoretiske perspektiver.

7.6. Beskrivelse af informantgruppen

Informantgruppen i dette projekt er udelukkende rekrutteret gennem DIS. Der er tale om en gruppe af unge amerikanske studerende som kan karakteriseres gennem en række fællesnævner. De er alle 20-22 år og undergraduates, majoriteten af dem kommer fra det socio-økonomiske segment i USA der kan siges at spænde fra *middle class* til *upper middle class*. Størstedelen af dem kommer fra et forstadsmiljø, men studerer i en større by og størstedelen af dem er på deres første længerevarende udlandsrejse. Kønsfordelingen i informantgruppen afspejler stort set den fordeling som gennemsnitligt gør sig gældende blandt de studerende på et givent semester hvor fordelingen anslås til at være 74% kvinder, 25% mænd og 1% som ikke definerer sig selv indenfor den binære

opdeling af kønnet (se bilag 5:5). Det totale tal i informantgruppen er ti, hvoraf de otte er kvinder og de to er mænd. I det følgende listes demografiske oplysninger og baggrundsinformation for hver informant.

INFORMANT	1	2	3	4	5
Alder	20 år	21 år	20 år	21 år	20 år
Køn	Kvinde	Kvinde	Kvinde	Mand	Mand
Hjemstat	Illinois	New York	South Carolina	Texas	Illinois
Boligområde i USA	Forstad	Forstad	Forstad	Byområde	Forstad
Socioøkonomi	Øvre middelklasse	Øvre middelklasse	Øvre middelklasse	Overklasse	Middelklasse
Studieretning	Bio-medicin	Filosofi	Psykologi	Urban Studies	Computer-science
Erfaring med at bo i udlandet	1.gang	1.gang	2.gang	1.gang	2.gang
INFORMANT	6	7	8	9	10
Alder	20 år	20 år	22 år	21 år	20 år
Køn	Kvinde	Kvinde	Kvinde	Kvinde	Kvinde
Hjemstat	Californien	Florida	Missouri	Colorado	Virginia
Boligområde i USA	Forstad	Forstad	Byområde	Forstad	Byområde
Socioøkonomi	Øvre middelklasse	Middelklasse	Lavere middelklasse	Middelklasse	Øvre middelklasse
Studieretning	Økonomi	Psykologi	Kriminologi	Urban Studies	International Jura
Erfaring med at Bo i udlandet	3.gang	2.gang	1.gang	1.gang	1.gang

Informantgruppen kan endvidere groft inddeles i tre grupper på baggrund af nogle opholdsmæssige forskelle. Der er nærmere beskrevet, tale om varigheden af ophold og på hvilket tidspunkt i opholdet, interviewet er foregået. De første tre informanter var indskrevet på DIS igennem et fuldt semester og interviewsene blev gennemført i slutningen af deres ophold. De to efterfølgende informanter blev ligeledes interviewet i slutningen af deres ophold, men var i modsætning til resten

af informantgruppen, indskrevet på DIS i en kortere periode over sommeren. De fem senest gennemførte interviews, blev gennemført med informanter som var indskrevet på DIS igennem et helt semester, men som til forskel fra de andre informanter, blev interviewet i starten af deres ophold. Disse forskelle har haft betydning for, hvorledes interviewguiden blev anvendt og kan tænkes at have haft betydning for den information som spørgsmålene har affødt. Under interviewsene med de sidste fem informanter, oplevede jeg at det i højere grad var nødvendigt at spørge ind til deres forestilling om fremtidige oplevelser, idet de på det givne tidspunkt kun havde opholdt sig i København i et par uger.

7.7. Beskrivelse af interviewsituationer

Alle interviews, undtaget interviewet med repræsentanten fra DIS, blev gennemført som walk and talk interviews, hvor jeg i de fleste tilfælde mødtes med informanterne på Nørreport og derfra gik en tur i en af de tre nærliggende parker. Alle informanterne undtaget repræsentanten fra DIS, havde på forhånd sendt mig billeder af steder, ting og personer som har betydning for dem. Det optageudstyr som jeg havde medbragt, fungerede i det store hele upåkalgeligt under alle interviewene og alle informanter modtog ved interviewets afslutning en bog om danskere og danskhed med titlen "Xenophobe's Guide to the Danes".

Det var oprindeligt meningen, at informanterne frit skulle vælge, hvor de ville gå og at det derfor, for eksempel kunne være i det område de bor i, i København. Det viste sig dog, at de fleste informanter spurgte mig, hvor vi skulle mødes, selvom det i rekrutteringsmailen fremgik tydeligt at det var deres valg. Dette betød derfor at jeg ved samtlige interviews mødtes med informanterne ved Nørreport og gennemførte interviewsene i en af de tre nærliggende parker. Dette valg mener jeg kan forsvares, dels ved at parkerne befinder sig i samme lokalområde som DIS og således er relevant for informanterne og dels fordi at det rent praktisk viste sig at være hensigtsmæssigt for lydoptagelsen og gennemførelsen af interviewene, idet vi ikke blev forstyrret af eksempelvis trafikstøj og fordi vi frit kunne gå rundt i parkerne.

Interview med repræsentant for DIS den 27. Marts 2017

Efter at være ankommet til DIS, henvendte jeg mig i receptionen og kort derefter kom informanten og modtog mig. Informanten var venlig og imødekommende og jeg blev budt på en kop kaffe. Vi placerede os i en hall i to loungesofaer som stod overfor hinanden. Informanten foreslog at vi

gennemførte interviewet her, idet han mente at det var et åbent og lyst lokale. Dog viste det sig at der, til forskel fra andre dage, var en gennemfærdsel som skabte en del uro og larm. Efter cirka tyve minutter flyttede vi til et lille mødelokale. Forstyrrelserne som vi oplevede i hallen var ikke hensigtsmæssige for interviewet, idet det til tider betød at jeg som interviewer havde svært ved at koncentrere mig om, hvad informanten sagde, idet jeg blev meget orienteret om, hvorvidt det ville indflyde på optagelsen af interviewet. Efter vi flyttede til mødelokalet var der ingen forstyrrelser og situationen var præget af god stemning og stor interesse fra informanten som forholdt sig yderst reflekterende i forhold til spørgsmålene og fortalte nuanceret og eftertænksomt om de forhold der blev spurgt til. Som interviewer oplevede jeg at dynamikken mellem informanten og jeg var god og hensigtsmæssig for gennemførelse af interviewet og at jeg evnede at forholde mig således at balancen mellem empati og distance var mere eller mindre optimal. Endvidere oplevede jeg at interviewguiden fungerede efter hensigten. Informanten forstod uden besvær de spørgsmål jeg stillede og syntes at de var relevante og interessante. Endvidere var der ingen nævneværdige gentagelser og ved slutningen af interviewet, hvor jeg spurgte informanten om der var noget han mente vi ikke var kommet ind på, som havde relevans for målgruppen, var svaret nej. Interviewet blev optaget på medbragt computer og der opstod ingen tekniske problemer.

Interview med informant 1 den 2. maj 2017 i Botanisk Have

Interviewet med informant 1 blev gennemført d.2.maj 2017 og tog form af et walk and talk interview, hvor informanten havde valgt stedet for gennemførelse og på forhånd havde sendt billeder af steder, ting og mennesker som har betydning for vedkommende. Informant 1 var på interviewtidspunktet ved sit opholds afslutning og havde opholdt sig cirka fire måneder i København. Vi mødtes ved indgangen til Botanisk Have i København og vandrede rundt i parken. Det var en solskinsdag og det grønne område syntes at have en afslappende virkning på os begge. Da informanten efter interviewet blev spurgt, hvorledes hun havde oplevet det at deltage i et walk and talk interview, svarede hun at det var en god oplevelse og at denne interviewform fik hende til at tænke bedre. Størstedelen af interviewet blev gennemført mens vi gik og blev afsluttet på en bæk med udsigt udover søen i parken. Der herskede en god stemning og dynamikken mellem informant og interviewer bar præg af tillid. Informanten virkede meget interesseret og reflekterede over de spørgsmål der blev stillet. Hun svarede uddybende og med eftertanke på eget initiativ i de fleste tilfælde, hvorfor probning kun forekom i mindre grad. Interviewet blev optaget med en medbragt diktafon som fungerede upåklageligt trods de ellers til tider kraftige vindforhold.

Interview med informant 2 den 4. maj 2017 i Kongens Have

Interviewet med informant 2 blev, ligesom interviewet med informant 1, gennemført i slutningen af et fire måneders ophold. Vi mødtes på Nørreport, hvorefter informanten foreslog at vi gik en tur i Kongens Have. Stemningen mellem informanten og jeg, var umiddelbart præget af afslappethed og godt humør. Informanten var yderst meddelsom og fik, i flere tilfælde svaret på spørgsmål der endnu ikke var blevet stillet, hvorfor interviewet til tider synes at virke gentagende. Til forskel fra første interview, var jeg som interviewer blevet mere opmærksom på at probning kan afføde flere tanker og mere information. Derfor blev denne informant mødt med flere spørgsmål som søgte at gå i dybden omkring eksempelvis en bestemt følelse eller oplevelse. Vejret den pågældende dag var skiftende med sol og skyer og vinden var undertiden forholdsvis kraftig. Dette bevirkede at optagelsen af interviewet blev påvirket, således at dele af den forstyrres af skratten. Dog var det stadig muligt at høre, hvad der blev sagt under hele optagelsen. Optagelsen blev ligeledes gennemført med medbragt diktafon, som virkede upåklageligt. Selve metoden virkede efter hensigten og skabte en afslappet stemning mellem informanten og jeg og virkede til at have en positiv indvirkning på informantens rum for refleksion. Gåturen i Kongens Have oplevedes imidlertid, af såvel informanten som jeg, som om man gik lidt i ring, hvilket vi også snakkede om indbyrdes.

Interview med informant 3 den 7. maj 2017 i Botanisk Have

Informant 3 blev ligesom informant 1 og 2, interviewet i slutningen af et fire måneder langt ophold i København. Vi var begge ankommet i god tid og sad på hver sin bænk tæt på hinanden og da jeg skrev en sms, hvori jeg beskrev hvordan jeg så ud, rejste hun sig op fra bænken og kom hen mod mig. Denne start morede vi os begge over og betød at situationen hurtigt blev afslappet og tenderede venskabelighed. Igennem hele interviewet virkede hun meget interesseret i at deltage og spørgsmålene som blev stillet, blev modtaget med begejstring og eftertænksomhed. Vi sluttede interviewet af på en bænk, hvor vi snakkede om de billeder hun havde fremsendt.

Interview med informant 4 den 29. juni 2017 i H.C. Ørstedsparken

På dagen for dette interview, som blev afholdt i slutningen af et kortere sommerophold på syv uger, mødtes jeg med informanten på Nørreport, hvorefter vi gik over i H.C. Ørstedsparken for at gennemføre interviewet. Jeg havde på forhånd skrevet til informanten, hvilket tøj jeg havde på, så det ville være muligt at genkende mig. Dog fik informanten og jeg først kontakt til hinanden efter at

havde stået ved siden af hinanden i adskillige minutter, idet informanten stod med ryggen til mig og jeg derved var usikker på, hvorvidt han var den jeg skulle møde. Denne umiddelbart akavede start på interviewet bevirkede imidlertid at vi fik et godt grin og derved fik skabt en god og sjov stemning. Informanten var meget imødekommende og venlig. Hele interviewet bar præg af højt humør og god dynamik mellem informanten og jeg.

Interview med informant 5 den 29. juni 2017 i Botanisk Have

Interviewet med informant 5 blev også gennemført i slutningen af et kortere sommerophold. Vi mødtes på Nørreport og gik derefter over i Botanisk Have for at gennemføre interviewet.

Informanten var venlig, men forekom fra begyndelsen og gennem hele interviewet en smule trykket og genert. Dette syntes imidlertid ikke at have afgørende indvirkning på interessen i at deltage eller informantens lyst til at reflektere over og svare på spørgsmålene. Med hensyn til optagelsen af dette interview var der, i modsætning til de andre interviews, to udfordringer som vanskeliggjorde det.

Dels var informanten meget højere end mig og dels talte informanten sagte og en smule mumlende, hvilket betød at jeg måtte strække min arm under hele interviewet, så jeg var sikker på at diktafonen kunne opfange det der blev sagt. Dette betød at jeg som interviewer havde sværere ved at forholde mig afslappet under gennemførelsen og havde sværere ved at koncentrere mig og fordybe mig i samtalen. Stemningen under dette interview var, i modsætning til de andre interviews, mere alvorlig og stille. Sidste del af interviewet, blev gennemført på en bænk, hvor vi talte om de billeder informanten havde sendt på forhånd.

Interview med informant 6 den 25. August 2017 i H.C. Ørstedsparken

Dette interview blev gennemført i begyndelsen af et fire måneder langt ophold. Jeg mødtes med informanten på Israels Plads, hvor informanten bad om et godt råd til, hvor hun skulle parkere sin cykel. Efterfølgende og inden interviewet egentlig startede, fik vi en lille snak om cykler og risikoen for tyveri i den forbindelse. Denne indledende og uformelle snak, skabte grobund for en god energi mellem os. Informanten var meget meddelsom og uddybede flere af spørgsmålene med meget personlige fortællinger. Det medbragte optageudstyr fungerede uden problemer og interviewet forløb på meget tilfredsstillende vis. Som ved de andre interviews, sluttede vi af med at sætte os på en bænk, hvor vi talte om de billeder som informanten havde sendt til mig forinden.

Interview med informant 7 den 28. August 2017 i Kongens have

Dette interview blev gennemført i starten af et helt semesters ophold. Informanten og jeg mødtes på Nørreport, hvorefter vi gik til Kongens Have. Informanten havde, til forskel fra de andre informanter, ikke nået at sende mig billeder inden mødet, hvorfor vi til sidst kiggede på et mere tilfældigt udvalg af billeder på informantens telefon. Stemningen var rolig, afslappet og venlig. Der var en umiddelbar god energi mellem informanten og mig og interviewet forløb virkelig godt. Optageudstyret virkede også i dette interview upåklageligt.

Interview med informant 8 den 4. September 2017 i Kongens have

Interviewet med denne informant, blev også gennemført i starten af et fuldt semesters studieophold. Allerede på vores gåtur hen til Kongens Have, faldt vi i snak og dette bevirkede en god stemning mellem informanten og jeg. Hun adskilte sig, i mine øjne typemæssigt fra de andre informanter, idet hun i sine ordvalg fremstod filosofisk og virkede ældre end hun var. Dette betød at jeg justerede min egen fremfærd og forsøgte at imødekomme dette i samtalen. Interviewet forløb i det store hele på tilfredsstillende vis og informanten virkede interesseret og reflekterende.

Interview med informant 9 den 7. September 2017 i Kongens Have

Dette interview forløb overordnet godt og blev gennemført i starten af et længere ophold. På dette tidspunkt havde jeg endvidere foretaget tilstrækkeligt af interviews i Kongens Have, til at jeg fik anlagt en rute, hvor vi ikke endte det samme sted igen og igen. Informanten svarede eftertænksomt og venligt på spørgsmålene og stemningen var afslappet og god.

Interview med informant 10 den 8. September 2017 i Kongens Have

Ligesom med informant 6, 7, 8 og 9, blev dette interview gennemført i starten af et fire måneders ophold. Det umiddelbare møde med denne informant føltes en smule akavet, idet der på den lille gåtur fra Nørreport nærmest herskede absolut stilhed mellem os. Hun var et hoved højere end mig, hvilket i mine øjne forstærkede denne pinlige tavshed. Dette forsvandt dog så snart vi nåede frem til parken og stemningen løsnede derefter op. Interviewet forløb godt og informanten var meget meddelsom.

8. Analysestrategi

8.1. Transskribering

Ved transskribering af interviewsene, har jeg valgt at transskribere alt, hvilket vil sige at både afbrudte sætninger, øh'er og lignende er medtaget. Desuden er det noteret, hvis informanten eller jeg selv som interviewer gjorde brug af gestik, grin eller andre former for udbrud som kan høres på optagelsen eller erindres. Jeg har anvendt tre punktummer mellem sætninger for at synliggøre afbrudte sætninger og kommenteret udbrud, gestik, afbrydelser o.a. i parentes.

Denne form for transskribering er en måde, hvorpå data kan medvirke til at guide erkendelsesprocessen og at man derved kan formindske en forudindtaget databehandling som udelukker eller frasorterer udsagn som kan vise sig at være indsigtsgivende i informanternes fortællinger og oplevelsesverden. Desuden mener jeg, at denne tilgang til transskribering minimerer risikoen for, at min forforståelse for problematikken ikke styrer og farver data.

Grundet den store arbejdsbyrde som omfanget af data medførte, valgte jeg at få transskriberet de sidste tre interviews via en online-service. Den transskriberingsmetode som her blev anvendt, medtog eksempelvis ikke øh'er og lignende og anvendte desuden heller ikke tre punktummer til at indikere afbrudte sætninger, hvorfor transskriberingerne fra interviewene med informant 8, 9 og 10 ser anderledes ud.

8.2. Kodning og temainddeling

Fremgangsmåden som blev anvendt ved kodning og den efterfølgende temainddeling var abduktiv. Mere præcist foregik den første kodningsproces på baggrund af den teoretiske baggrundsviden og udsprang af den inddeling som gjorde sig gældende i interviewguiden. Der blev således kodet efter temaer som omhandlede informanternes motiv for valg af København som studiedestination, stedsoplevelser som synes at afspejle de begreber om sted som den teoretiske ramme indeholder, stedsoplevelser som var knyttet til boligen og stedsoplevelser i relation til sociale relationer med blandt andet studiekammerater fra DIS. Dernæst foregik kodningsprocessen i højere grad på baggrund af det nærmere kendskab til datamaterialet og de erkendelser der opstod undervejs i analysearbejdet omkring mønstre som ikke blev indfanget under første kodningsproces. En proces,

hvor jeg forsøgte at ”gå i dialog” med datamaterialet og lade data ”tale” til mig, med det formål at undgå at overse væsentlige meningsenheder i fortællingerne som kan bidrage til at belyse problemstillingen. Denne del af kodningen affødte således flere delelementer og mere afgrænsede aspekter af de stedsoplevelser som informanternes fortællinger består af.

8.3. Anvendelse af teoretiske begreber og perspektiver i analysen

Den teoretiske ramme anvendes til at kaste lys over de oplevelser som informanternes fortællinger giver indsigt i, og som har betydning for deres stedsoplevelse af København og generelt i forbindelse med deres studieophold. Det kan være København som by i sin helhed eller mere snævert afgrænsede steder som for eksempel et kvarter, en gade eller eksempelvis en café. Det kan være stedsoplevelser som de har i forbindelse med den bolig de bor i og i relation til de sociale sammenhænge som de oplever og endvidere i forbindelse med de rejser de foretager til andre destinationer i Europa. Det kan være oplevelser af fysiske forhold i form af for eksempel arkitektur eller oplevelser der drejer sig om den stemning og atmosfære som de studerende møder og indtryk af lokale kulturelle forhold. Mere præcist anvendes begrebet om *the colonial student* primært til at identificere og belyse de steder i data, hvor fortællingerne kan siges at udtrykke stedsoplevelser som er et resultat af masseproduceret institutionel tilrettelagthed. Begrebet om *de eskterrielle eliter* anvendes til at få øje på fortællinger som vidner om fokus på egen tilstedeværelse og indifferens overfor det sted de befinder sig. *Ikke-steder* anvendes til at belyse de studerendes møde med steder som ikke kan forstås som antropologiske steder i københavnsk kontekst. Begrebet *centering* og perspektivet om steders betydning for menneskers personlige og kulturelle identitet anvendes til at identificere stedsoplevelser som indbefatter en bevægelse mellem det at rejse ud og komme hjem og stedsoplevelser som har betydning for informanternes identitet. *Meningsstilskrivelse* bruges til at få øje på udtalelser, hvor stedsoplevelsen bærer præg af en tilskrivelse af mening fra den studerendes side eller stedoplevelser, hvor den studerende er opmærksom på andres tilskrivelse af mening.

Begreberne og perspektiverne anvendes til at belyse ytringer hos informanterne, som både kan siges at have træk der i en eller anden grad er i overensstemmelse med eller modsiger de betragtninger som perspektiverne indeholder. Det kan såvel være udtalelser som direkte ydtrykker en oplevelse der bærer præg af sådanne orienteringer og positioner, som udtalelser der mere indirekte synes at indikere det.

8.4. Den komparative fortælling

En gennemgående betragtning af data som allerede opstod efter gennemførelse af de første tre interview, var informanternes tendens til at fortælle om deres stedsoplevelser igennem sammenligning med deres stedsoplevelser hjemme i USA. Denne betragtning af data, kan blandt andet afspejles Ann Buttimers begreb om den reciprokke bevægelse som handler om at søge ud og komme hjem. Den kan ligeledes belyses med Cresswells begreb om meningstilskrivelse på en sådan måde at tilskrivelsen af mening ved oplevelsen af et sted, kan siges at tage udgangspunkt i den enkeltes kulturelle referenceramme. Det skal dog i denne sammenhæng pointeres, at der i interviewguiden var spørgsmål som direkte spurgte til oplevelsen af ligheder og forskelle mellem København og det sted de kommer fra, hvor det naturligvis kan siges at det komparative perspektiv er forventeligt. Udtalelser der vidner om komparativ stedsoplevelse vil derfor indgå på tværs af alle temaer i analysen.

8.5. Fremgangsmåde ved analysen

Den anvendte metode ved analyse er hermeneutisk, hvilket vil sige at jeg vekslede mellem at kigge på udtalelser hos den enkelte informant og dernæst kigge på sammenhængen i hele informantgruppen vedrørende et givent tema. Den cirkulære tilgang tog sit afsæt i en umiddelbar intuitiv forståelse af datamaterialet i sin helhed, hvorefter udvalgte dele blev fortolket og derpå igen blev sat i relation til helheden (Kvale og Brinkmann 2015:275). Det var så at sige et puslespil som langsomt tog sin form og hvor nogle temaer opstod under arbejdet med analysen. For eksempel opstod undertemaerne omkring tempo, værelset og offentlig transport således.

8.6. Analysestruktur

Følgende analyse søger at afdække de forskellige stedsoplevelser som de studerende har under deres studieophold i København og som viser sig i data. Strukturen i analysen er som følger. Der indledes med to afsnit som dækker aspekter i fortællingerne som kan siges at gå forud for informanternes stedsoplevelser. Et afsnit med overskriften **Motiv for valg af destination** og et afsnit med overskriften **Formål med studieophold i København**. Dernæst følger et afsnit med overskriften **Stedsoplevelser af København** som er opdelt i to hovedafsnit som henholdsvis retter sig mod et aktivt og et impressivt aspekt med tilhørende underafsnit. Opdelingen mellem det aktive

handlingsorienterede aspekt og det impressive aspekt er en forenkling af informanternes stedsoplevelse og det skal hertil nævnes at der må forventes overlapninger mellem de to aspekter, idet måden der opleves på, må formodes at have betydning for det indtryk og de erfaringer informanterne gør sig. Herefter et afsnit med overskriften **Boligens betydning – hverdag og rutiner** og afslutningsvis følger temaet **Studiekammerater og venner**.

Det skal pointeres at da der er tale om en analysemæssig tematisk opdeling, afspejler disse ikke nødvendigvis den enkelte informants sammenhængende oplevelse. Det er dermed også forventeligt at der vil forekomme overlappning mellem de forskellige temaer og at nogle udtalelser kan give indsigt i aspekter fra mere end et tema.

9. Analyse

9.1. Motiv for valg af destination

Med hensyn til motiv for valg af destination i forbindelse med studieophold i udlandet, er der flere af informanterne som ikke synes at have valgt København for stedets skyld eller fordi de har haft særlig interesse i selve byen. Motivationen har i flere tilfælde enten handlet om, at de i København kunne følge fag som kunne give dem ønskede uddannelsesmæssige credits eller fordi det ikke har været muligt for dem at studere et andet sted.

Informant 1 udtaler for eksempel i denne forbindelse at: *"I actually wanted to go to Asia [...] they have a great bio-medicine programme here [...] I knew the programme was a great, really well oiled machine, so I just chose Copenhagen for all those reasons I guess"*(bilag 6:2). Valget af København som destination ud fra uddannelsesmæssige motiver og som "second best" i forhold til primære ønsker, udtrykkes således af informant 3: *"So I originally wanted to go to Ireland [...] one of my grandparents is like full irish [...] but the schools that my school partnered with were more direct enrollment [...] so they kind of recommended against it"*(bilag 8:2). Samme informant begrundet dog blandt andet det efterfølgende valg af København på følgende måde: *"I looked at Copenhagen and it was not a very touristy destination, which I like, cause I didn't want to go to like a big city where everyone went to"* (bilag 8:2). Denne begrundelse synes at vidne om at valget om

at tage til København, har betydning for og bidrager positivt til informantens selvforståelse og personlige identitet. Informant 7's motiv synes delvist at udspringe af en lignende begrundelse. Hun udtaler blandt andet at: *"I wanted to go somewhere that wasn't as popular [...] most european countries are popular"* (bilag 12:2). Motivet hos informant 8 er kombineret af uddannelsesmæssige ønsker og bystørrelsen: *"[...] the programmes that DIS offers were really appealing [...] I also really like the appeal of Copenhagen because it is a bit of a smaller city, it is not Rome"* (bilag 13:1). Informant 4 synes primært at have haft uddannelsesmæssige bevæggrunde for valg af destination. Han ytrer at: *"I chose it mostly because of the classes that were offered here [...] so I found that that was probably the most practical way to study abroad"* (bilag 9:3).

Nogle informanter synes dog at være motiveret anderledes. Særligt informant 2 har valgt København for Københavns skyld og adskiller sig tydeligt fra det mønster der ellers tegner sig i det meste af informantgruppen omkring valg af destination. Hun udtaler følgende: *"Well...this is my sixth time in Copenhagen [...] so my grandmother was danish, so I grew up with danish culture and stuff and it's always been my favorite place"* (bilag 7:2). Denne informant har en allerede etableret tilknytning til København på grund af sin slægtmæssige baggrund og kan derved siges at have foretaget en meningstilskrivelse til stedet før studieopholdet, som placerer det som betydningsfuldt i hendes bevidsthed. En meningstilskrivelse, hvor stedet bidrager til hendes kulturelle og personlige identitet.

Nogle informanter udtrykker en opfattelse af, at København bare er en destination ud af mange mulige og en position som kan tolkes ud fra aspekter af såvel begrebet om de eksterritoriale eliter, som begrebet om the colonial student. Informant 4 svarer eksempelvis følgende, da han spørges til hvad han håber på at opnå og opleve, mens han er i København: *"Uhm something just, I guess unique or at least unique for me [...] there's like a whole world out there"* (bilag 9:4).

Denne ytring kan siges at udtrykke en oplevelse hos informanten af, at det ikke så meget er stedet, men nærmere hans oplevelse af det som er vigtig og at verden ligger foran ham og bare skal indtages. Hvor informant 4 synes at placere København som én mulig destination i hele verden, har informant 5 rettet sit blik mere snævert mod Skandinavien. Han udtaler for eksempel: *"[...] so I always wanted to go to Scandinavia in general [...] my college does not offer summer programmes in Sweden or Norway, so that left Denmark"* (bilag 10:2). København er tydeligvis ikke førsteprioritet, men synes ikke desto mindre at kunne tilbyde nogle af de kvaliteter som informanten søger og som blandt andet kan siges at karakterisere Skandinavien og Danmark. Om dette,

udtrykker han følgende: *"I love the political system here and the social equality [...]I wanted to see how life was like in a homogeneous kind of society"* (bilag 10:2). Ved valg af destination, synes den politiske styreform i Danmark også at være en motiverende faktor for informant 6: *"[...]I'm an economics major and I believe in the free market [...]so I wanted to kind of come here and understand like socialism better or like the welfare state"* (bilag 11:2f). Informanten mener altså at et ophold i København, kan tilføre hende særlig viden som er anvendelig i forhold til hendes studier. Samme motiv gør sig også delvist gældende for informant 10 som fortæller at: *"So primarily it was actually just the offering of classes [...]But then I also was just, have been interested in Scandinavia [...]because of the more social equality and like the government taking care of its citizens"* (bilag 15:2). I modsætning til informant 4, hvis udtalelse ovenfor har træk som kan forstås i relation til begrebet om de eksterritoriale eliter, synes følgende udtalelse fra informant 6, at udtrykke en oplevelse af, at stedet har værdi i sig selv og at hendes tilstedeværelse ikke er det centrale: *"[...]being transported to like a city that's already alive before me you know [...]I can't shape the city, the city has to shape me now"* (bilag 11:28). Informant 9 er motiveret af såvel uddannelsesmæssige motiver, som fortællingen om danskerne som verden lykkeligste folkefærd: *"[...]I thought it sounded like a good place to go, especially for urban studies [...]and also the hapiness surveys that came out made me a little bit intrigued to see it first hand"* (bilag 14:1).

Der er altså forskellige motiver for valg af København som destination i forbindelse med informanternes studieophold. Der er motiver der angår uddannelsesmæssige ønsker, motiver som i højere grad handler om at København ikke er en mainstream destination, tilknytningsmæssige motiver og motiver som vedrører interesse i stedets økonomiske struktur og politiske styreform. Med andre ord ser det ud til, at nogle studerende på forhånd tilskriver København mening, mens andres motiv i højere grad, kan siges at være præget af en manglende meningstilskrivelse til stedet eller en forudgående stedsopfattelse som placerer Danmark og København som en del af Skandinavien. Hvor de forskellige tilskrivelser af mening kan forstås i relation til perspektivet om steder som betydningsfulde for menneskers personlige og kulturelle identitet, kan den manglende meningstilskrivelse forstås i relation til Cresswells begreb om rum og til begreberne om the colonial student og de eksterritoriale eliter. Den overvejende tendens som synes at gøre sig gældende på tværs af informantgruppen, er imidlertid at der for den enkelte er tale om et samspil af flere motiver.

9.2. Formål med studieophold i København

Foruden det motiv som ligger til grund for valg af København som udenlandsk studiedestination, kredsede interviewene også om, hvilket hovedsigte de studerende har med deres ophold.

Vedrørende dette aspekt, viste der sig på tværs af informantgruppen en tendens til at sigtet om personlig udvikling og indsigt i den lokale kultur, forventedes at udgøre en central bestanddel af deres ophold.

Informant 9 udtaler i denne forbindelse, da hun spørges til hovedformålet med hendes studieophold følgende: *"I think to develop personally [...] I think the whole point of coming to a different place to take classes is learning about a different culture and being able to adapt more in the future, which will help professionally, socially, all of that"* (bilag 14:2).

Denne udtalelse synes på den ene side at vidne om en forestilling som trækker på den fortælling som typisk figurerer på diverse universiteters hjemmesider, herunder DIS' hjemmeside, om de gevinster som er forbundet med et studieophold i udlandet. På den anden side kan ytringen også udtrykke et ønske om en personlig og kulturnær stedsoplevelse. Informant 6 har et lignende formål og lignende forventninger til opholdet. Hun fortæller blandt andet at: *"[...] what I'd really like to accomplish, especially over here, is to feel that challenge [...] to be challenged on my values and my perceptions"*. Hun ytrer desuden at: *"[...] I guess I would say like cultural immersion is a big part of it"* (bilag 11:5f). Denne informant adskiller sig fra resten af gruppen, idet hun oprindeligt kommer fra Indien og er udvekslingsstuderende på et universitet i USA, og derigennem er på studieophold i København. Hun fortæller, hvorledes mødet med den amerikanske kultur, ikke på samme måde har været et kulturchok for hende og uddyber, hvordan hun mener at opholdet i København kan udfordre hende personligt gennem denne udtalelse: *"[...] a duck comes after the fish and they are like, how is the water? And the fish is like, what is water? [...] so it's kind of like that for me with culture [...] I'm out of my water, so I'm finally starting to see what water is"* (bilag 11:27). Samme hovedformål er også en del af informant 5's fortælling som beretter følgende: *"The main aim of my stay is to learn how to live independently in a totally different culture [...] I would say personal growth... getting to learn more about myself and my values and strengths"* (bilag 10:3). Et lignende sigte gør sig gældende for informant 3: *"I think one of my biggest things was, in terms of personal growth, just becoming more independent and ok with like loving myself"* (bilag

8:2). Hovedsigtet for informant 1, er blandt andet indsigt i den lokale kultur og rejser rundt i Europa. Hun synes ikke explicit at udtrykke en forventning om personlig udvikling, men indikerer det snarere. Desuden forekommer hendes fortælling om formålet, at være inspireret af en populær fortælling om Danmark. Hun beretter således: *"Uhm getting to know the culture...getting the opportunity to travel more, getting to know other countries, cultures [...] it is advertised a lot of times in the states as the happiest place in the world, so I was really interested in all those concepts"* (bilag 6:3). Informant 2, som i modsætning til resten af informantgruppen i forvejen kender og er knyttet til København, udtaler om sit hovedformål med opholdet, følgende: *"Uhm...really to be in Denmark and to kind of get my bearing here [...] to figure out if I really want to live here [...] I've really been kind of integrating myself into danish society or trying to at least"* (bilag 7:3). For informant 4 synes hovedformålet i højere grad at være farvet af et ønske om at opleve et sted som er anderledes end det han kender hjemmefra: *"[...] the main aim of my stay is to kind of experience something different than what I'm used to [...] I want to like see other ways of life, even if it's you know still in the western world [...] getting to experience those differences and seeing, I guess different options"* (bilag 9:4). Samme orientering synes at præge sigtet hos informant 8 som ytrer at: *"[...] I think also to just kind of experience a new city and a new culture [...] I really wanted to experience something a little different"* (bilag 13:2). Informant 7 udtrykker derimod en særlig interesse i at opnå såvel en lokal og kulturnær stedsoplevelse, som akademisk berigelse: *"I would say to try and learn as much as I can and both about the culture in Copenhagen and about my hostfamily and also in classes"* (bilag 12:3). For informant 10 handler sigtet både om en kulturnær og generel udenlandsk stedsoplevelse og akademiske mål: *"I guess one to just have experience living abroad in another country [...] And then also mostly just to focus on my studies as well [...] one of my aims also is to – I really like learning languages so I want to learn some danish"* (bilag 15:2).

Opsummerende kan det siges at der, ligesom med motivet, er et samspil af flere formål for den enkelte studerende. De fleste omtaler et formål om personlig udvikling og tilegnelse af lokal kulturforståelse. Derudover er der nogle som udtrykker ønske om at opleve og indgå i den lokale kultur på nærmere hold og andre som blot ønsker at opleve en anden kultur og livsførelse. En enkelt informant har til formål at undersøge, hvorvidt hun faktisk ønsker at bosætte sig i København. Formålet som drejer sig om personlig udvikling, kan på den ene side forklares ved hjælp af begrebet om de eksterritoriale eliter, i den forstand at hovedfokus for de studerende med dette formål, er

dem selv og ikke stedet de befinder sig på. Stedsoplevelsen bliver så at sige det redskab som anvendes i selvudviklingen. Man kunne dermed også påstå at stedets lokale og særegne kulturelle kvaliteter ikke nødvendigvis har direkte betydning for de studerende, men snarere kan siges at være af sekundær betydning og at de kunne opnå denne personlige udvikling et hvilket som helst andet sted. Omvendt kunne man også forklare dette gennem begrebet om meningstilskrivelse og perspektivet om steder som betydningsfulde for menneskers kulturelle og personlige identitet. Man kunne nemlig forestille sig at stedsoplevelsen og de lokale kvaliteter som København indeholder kan præge den studerendes kulturelle identitet og dermed få betydning for, hvorledes den enkelte tilskriver mening til steder fremadrettet. Det er bemærkelsesværdigt at selv hvor der er tale om et uddannelsesmæssigt motiv valg af studiedestination, er der ikke nødvendigvis tale om et efterfølgende uddannelsesmæssigt hovedformål med opholdet, idet de studerendes sigte i langt højere grad centrerer om personlig udvikling og kulturel indsigt.

9.3. Stedsoplevelser af København

Informanternes stedsoplevelser og den måde, hvorpå København opleves er mangeartet og forskellig fra informant til informant. Og her er det vigtigt at understrege at spørgsmålet *how do you experience the city of Copenhagen?*, ligeledes tolkes forskelligt i informantgruppen. Hvor nogle informanter tolker det ved at svare meget konkret på hvad de foretager sig, svarer andre på samme spørgsmål ved eksempelvis at fortælle om, hvordan de overordnet oplever atmosfæren og stemningen i København. Derfor har jeg valgt at opdele dette analyseafsnit i to overordnede afsnit som henholdsvis søger at afdække et aktivt og handlingsorienteret aspekt af informanternes stedsoplevelse og et mere impressivt aspekt.

9.3.1. Det handlingsorienterede aspekt i stedsoplevelsen

Den eksplorative stedsoplevelse

Flere af informanterne fortæller om, hvordan de på egen hånd udforsker byen, hvilket udfordrer perspektiverne om at denne type af studerende oplever deres værtskultur på afstand og kun bevæger sig ud på steder som på forhånd er betrådt og afprøvet. I denne sammenhæng udtrykker informant 5 blandt andet at: *"I spend a lot of time walking around the city, just exploring with no goals in mind, to see where the path takes me [...] it's one of the best ways to explore a new place, is when you have no goals in mind [...] like almost as if you're intentionally getting lost"* (bilag 10:6).

Informanten synes altså at være på jagt efter oplevelser som er umiddelbare og overraskende og som ikke er på forhånd tilrettelagt eller beskrevet i eksempelvis en turistguide. Dette fremgår også af følgende udsagn fra samme informant: ” [...] *there’s naturetrails around me, there’s the urban area and then there’s the rural area, if I choose to seek that out*” og ” [...] *there is a lot of history to be explored in the city*” (bilag 10:5). Informant 4 oplever også København ved at gå på opdagelse: ” [...] *I really like to just kind of bike around and explore [...] I’ll go to like explore a part of the city I haven’t been to*” (bilag 9:8). Samme form for tilgang til at opleve byen, gør sig gældende hos informant 3, som udtaler følgende: ” *I just think walking around and just kind of going in a direction, not really expecting to like have a set plan of where you’re going to end up, I think allows you to see a lot more*” (bilag 8:5). Dog udtrykker informant 3 også en tilgang, som kan siges at afspejle en oplevelse, som bærer præg af turisme og det at bevæge sig ud på steder som er velbetrædte: ” *I go see the changing of the guards and everything, cause that’s really cool, so I do that a couple of times*” (bilag 8:5). Det interessante ved denne oplevelse er at der her er tale om en typisk turistoplevelse, men samtidig tale om en meget lokal begivenhed som hører København til. Informant 1 ønsker både at opleve København på en turistet og en ikke-turistet måde: ” [...] *we have a bucket list of stuff and like tourist attractions I guess and not so touristy places that we have been trying to cross off our list*” (bilag 6:7). Den måde informant 8 oplever byen på, bærer ligesom hos informant 3, præg af såvel tilfældighed og opdagelse på egen hånd og oplevelser som er mere farvet af turisme: ” *Mostly I have been spending my free time sort of wandering out in the city, do far. And I am kind of trying to view some of the tourist things*” (bilag 13:4). Hun fortæller endvidere på et senere tidspunkt i interviewet, hvordan hun oplevede uventet at finde en boghandel i Helligåndskirken på Strøget: ” *Being able to find something like that and have that discovery was really great. Also because that is something I love to go do at home [...] So like reminding me of home and also making me feel like I discover something*” (bilag 13:10). Samme tilgang synes også at være på spil i informant 6’s stedsoplevelse. Hun udtaler for eksempel at: ” *I try to look around the city [...] like I went to [...] Rosenborg [...] seeing the crown jewels*” (bilag 11:12). Hun synes dog i højere grad, at søge oplevelser der ikke er rettet mod turister og oplevelser som er mere tilfældige og da der spørges til, hvordan byen opleves, udtrykkes det blandt andet at: ” [...] *I try to get lost in it [...] I try not to [...] look at the map [...] and sometimes I just like don’t hesitate to walk into random buildings [...] I walked into so many different churches and then I saw like a pamphlet [...] I picked it up and I went for the service*” (bilag 11:9). Hos informant 9 kommer denne måde at stedsopleve på til udtryk på følgende måde: ” [...] *just walking around, just kind of what I’m doing*

right now. Trying to get used to city layout [...]just exploring, not with any aim or things to get to, just taking in all of the sights” (bilag 14:4).

Informant 2 udtrykker ligeledes en tendens til at søge spontane stedsoplevelser, da hun forklarer betydningen af et billede: *”The rainbow [...]I was on the train and that was in Klampenborg [...]I didn’t even know where I was...I got off the train and I just like ran down to that beach there [...] and just like took five million pictures of that rainbow” (bilag 7:21).*

Denne måde at opleve byen på, hvor informanterne går på opdagelse er altså en tendens som gør sig gældende på tværs af informantgruppen og synes ikke at kunne afspejles af begrebet om the colonial student eller begrebet om de eksterritoriale eliter. At bevæge sig ud på egen hånd og hen på steder som man ikke kender noget til i forvejen, kan siges at indebære en vis risikovillighed og lyst til at opleve det sted man er på stedets ”præmisser”. En sådan stedsoplevelse kan karakteriseres som umiddelbar og præget af tilfældighed og forstås som en proces, hvor de studerende gennem opdagelse, gradvist tilskriver stedet mening og at København derved går fra at være rum til at være sted. En proces som må forventes at foregå såvel individuelt, som kollektivt gennem italesatte udvekslinger af oplevelser mellem de studerende.

Desuden kan det at gå på opdagelse antageligt også referere tilbage til en mere generel forestilling og fortælling om den rejsende. Selvom den eksplorative tilgang til stedsoplevelsen er udbredt i informantgruppen, kombineres den tilsyneladende også i flere tilfælde med en tilgang som er mere tilrettelagt og turistbetonet.

Stedsoplevelse på cykel

Flere af informanterne nyder at opleve København på cykel. Informant 6 udtrykker eksempelvis, hvilken betydning denne måde at opleve byen på har for hende således: *”I’ve started biking and I feel like that’s a better way to experience the city, because you feel like a local, you feel like you’re also like a part of this commute and like a part of [...]the city you know” (bilag 11:9).*

En lignende betydning synes at gøre sig gældende for informant 1 som udtaler at: *” [...]you can get around easily on a bike [...] I like to do it, especially if it’s a nice day like this and do as copenhageners do I guess” (bilag 6:8).* Cykling synes også at have stor betydning for informant 4 og den måde, hvorpå han oplever byen: *” [...]I really like being able to just bike everywhere because it’s easy and safe [...]it’s really how I experience a lot of the city...it’s the only way I*

really get around...so it's kind of the lens, through which I see different parts of the city and get to know it" (bilag 9:6). Informant 7 italesætter det at cykle på følgende måde: *"I decided that a bike was like a good idea, because it would be easier and like faster to get around [...]I may like not figure out the language in four months, but like at least doing other things that are part of the culture is a good way to like try to understand"* (bilag 12:13).

Disse informanter oplever altså, at det at cykle giver dem en følelse af bevægelsesfrihed og en følelse af at indgå i byen på lige fod med lokalbefolkningen ved at være en del af det trafikale fællesskab som er et særligt kendetegn for København. At opleve København fra en cykel, må også siges, at være en aktivitet som udfordrer såvel perspektivet om the colonial student og perspektivet om de eksterritoriale eliter, idet de studerende her må siges at gøre et aktivt forsøg på at være en del af det lokale liv og at de særlige kulturelle karakteristika som byen indeholder, bliver toneangivende og betydningsfulde for deres stedoplevelse. Stedsoplevelsen som denne aktivitet medfører må karakteriseres som personlig for den enkelte studerende. Samtidig kan det formodes at incitamentet til at komme op på cyklen til dels er foranlediget af den markedsføringsmæssige fortælling som DIS benytter og den diskurs der gør sig gældende indenfor rammerne af institutionen. Formodningen bygger på at repræsentanten under interviewet fortalte om, hvordan de opfordrer de studerende til at komme op på cyklen og opleve København på den måde.

Offentlig transport

Endvidere er det interessant at dele af den tilrettelagte service som DIS tilbyder deres studerende, er medvirkende til at informant 6 eksempelvis oplever uanede muligheder for at gå på opdagelse. Om dette udtales det at: *"[...]we have like an unlimited [...]pass, so I feel like I can just go anywhere...I love the mobility"* (bilag 11:13). Denne udtalelse vidner om at informanten, i kraft af den institutionelle ramme og service som omgiver hende, oplever at hun har adgang til på egen hånd og med offentlig transport, at opleve en række forskellige steder. Stedsoplevelsen her kan altså ses som en sammenfletning af institutionel masseproduceret tilrettelæggelse og noget individuelt. Med hensyn til brug og oplevelse af den offentlige transport, er der generelt en tendens i informantgruppen til at anvende det flittigt og opleve det som et godt og velfungerende system. Der er desuden en tendens til at drage sammenligninger med de offentlige transportsystemer som informanterne er bekendt med hjemme i USA. For eksempel fortæller informant 3 om, hvordan hun oplever sin daglige transport med det offentlige sådan her: *"It's a lot nicer than in the states [...]"*

the metro there is way different than the metro here...it's so much nicer here and I think they're a lot bigger too, so it's a lot more roomy" (bilag 8:5). For informant 4, har brugen af det offentlige transportsystem fra lufthavnen, været en af de første stedsoplevelser som har gjort indtryk. I den forbindelse udtaler han blandt andet at: " *[...]the public transit is way better [...]it's like...get on a bus...like, then take the metro to a bus [...]that's like not even possible in a lot of places in America"* (bilag 9:5). Samme positive indtryk gør sig gældende hos informant 5 som fortæller at: " *[...]something I really like about Copenhagen, is the transportation system [...]the busses and the trains are always on time [...]it's very convenient getting around"* (bilag 10:8). Og Informant 9 beskriver et billede af en S-togs station på følgende måde: " *[...]it's kind of a symbol of mobility here and easy access from the suburbs into the city"* (bilag 14:11). Informant 7 har ligeledes positive oplevelser med den offentlige transport og drager, ligesom informant 3 og 4, sammenligninger med det hun kender hjemmefra: " *[...]I also think the public transportation is really good, because in both cities I live in over there, it's horrible and here it like comes on time and if it doesn't come on time like...a couple of minutes, people are like upset about it"* (bilag 12:6).

Opsummerende kan det siges at disse informanter oplever den offentlige transport som velfungerende og mulighedsgivende i forbindelse med at komme rundt i, og opleve København. Ovenstående eksempler på, hvordan mange af informanterne tilsyneladende ufortrødent benytter sig af og nyder den offentlige transport i København og drager sammenligninger med det system de kender i USA, hvilket vidner om at de også der gør brug af offentlig transport, står i skarp kontrast til den fortælling som repræsentanten leverede. Han beskrev nemlig, i denne sammenhæng en gruppe af unge, for hvem det i de fleste tilfælde var yderst uvant og forbundet med fare, at rejse med offentlig transport. Disse transportmæssige stedsoplevelser kan forstås som en sammenfletning af det individuelle og det masseproducerede, hvor den personlige oplevelse er mere fremtrædende. Med andre ord, er der tale om individuelle stedsoplevelser for de studerende som blot faciliteres og muliggøres gennem det kort som de modtager fra DIS.

Fortælling om tilknytningsmæssig stedsoplevelse

Informant 2, hvis farmor var dansk og som har etableret en stedtilknytning gennem flere forudgående besøg til København, søger oplevelser som er knyttet til denne slægtsmæssige forbindelse, hvilket fremgår tydeligt da vi skal tale om de billeder hun har sendt. Om det første

billede, beretter hun at: *"So that one...Fredensborg uhm, which is where my great grandparents came from [...] the first time I came to Denmark that was like the first place I went, cause it was one of the only places that I knew like I had a connection to"* (bilag 7:19). Og om et af de sidste billeder som forestiller Roskilde Domkirke, fortæller hun at: *"That is one of the only places that I know for a fact...my grandmother has been here [...] she brought back a bell [...] and on the inside it says Roskilde Cathedral [...] when I went there, I was just like wow...like she walked here too"* (bilag 7:21). Endvidere svarer hun følgende, da hun spørges til hvordan København ligner eller minder hende om noget derhjemme: *"Uhm it reminds me of my grandmother a lot [...] almost like I'm closer to her here than I am at home [...] so this is kind of like my way of like having a connection to her"* (bilag 7:9). Denne informants meningstilskrivelse er tydeligvis et resultat af nogle særlige personlige forudsætninger som resten af informantgruppen ikke kan siges at have. Det er en meningstilskrivelse som kan forstås i relation til perspektivet om steders betydning for menneskers kulturelle og personlige identitet og i relation til begrebet om centering. Mere præcist kan begrebet om centering beskrive, hvordan denne reciprokke bevægelse mellem at bevæge sig ud og komme hjem, i dette tilfælde, er på spil samtidigt under opholdet i København, idet denne informant øjensynligt føler, at hun kommer hjem under sit udlandsophold i Danmark.

Ikke-steder

I flere af informanternes fortællinger, udtrykkes endvidere stedsoplevelser som kan forstås i relation til begrebet om ikke-steder. Steder som umiddelbart tager sig ud på en sådan måde at de minder informanterne om noget derhjemme eller i en eller anden udstrækning forekommer internationale, globale og fravristet lokale karakteristika. Informant 4 fortæller eksempelvis hvordan: *" [...] a lot of restaurants and stuff is very similar to the type of restaurants in Austin [...] it feels familiar, even if it's not necessarily welcoming...the familiarity of it like, is welcoming in a sense cause it's not the unknown you know"* (bilag 9:8). Selvom informant 7 ikke direkte udtrykker, at følgende oplevelse kan være forbundet med, at stedet indeholder kvaliteter, som for hende er velkendte, vil jeg mene at den kan tolkes sådan. Hun fortæller nemlig at: *" I went to a doughnutshop today...that was really cool...they had really good doughnuts"* (bilag 12:6). At informanten overhovedet vælger at gå ind i en doughnutshop, kan antageligt hænge sammen med at doughnuts er et amerikansk fænomen og derfor virker tiltrækkende på hende. Samme informant beskriver desuden senere i interviewet, et af de billeder hun har sendt således: *" [...] and then this is Miami Club and just the name reminds me of home"* (bilag 12:20). Her er det tydeligt, hvordan stedet i kraft af sit navn som øjensynligt ikke

har noget lokalt islæt, men direkte peger mod det sted hun selv kommer fra, ressonerer hos hende. En lignende stedsoplevelse gør sig gældende for informant 9 som fortæller følgende, da hun spørges til, hvordan hun oplever København: ” *It stopped feeling like a foreign place, I guess. It feels a lot more American than I expected, probably seeing McDonald’s and Starbucks*” (bilag 14:3).

En stedsoplevelse som ligeledes handler om et sted som umiddelbart signalerer noget ikke-lokalt, udtrykkes af informant 1, da hun fortæller om, hvad hun ikke kan lide ved at bo i København: ” *[...] like I’ve never been to a Starbucks anywhere that doesn’t give out free water*” (bilag 6:9). Denne udtalelse er interessant, idet kaffebaren Starbucks kan karakteriseres som et internationalt eller globalt sted som umiddelbart ikke signalerer iøjnefaldende lokale kvaliteter. Denne studerende erfarer ikke desto mindre, under sit besøg, at denne Starbucks, i københavnsk kontekst, benytter andre skikke end hun er vant til.

Der er altså flere af informanterne som oplever en vis genkendelighed ved nogle steder, typisk steder som befinder sig indenfor restaurationsbranchen og tiltrækkes af de globale og amerikanske signaler som stederne afgiver. Disse stedsoplevelser kan forstås i relation til begrebet om ikke-steder, idet stederne som omtales ikke umiddelbart i informanternes møde med dem, bærer præg af noget lokalt og derfor kunne være placeret i en hvilken som helst anden by i Europa eller verden for den sags skyld. Desuden kan oplevelserne forstås i relation til begrebet centering, på en sådan måde, at de studerende momentalt igennem oplevelsen af hjemlige træk ved stedet ”vender hjem”.

Copenhagen as your home, Europe as your classroom

I forbindelse med deres studieophold i København, benyttes muligheden for at rejse til andre destinationer i Europa af hele informantgruppen. Omfanget af disse rejser varierer dog mellem informanterne og der er forskel på, hvorvidt fortællingerne omhandler rejser der er foretaget eller rejser der påtænkes, hvilket hænger sammen med hvornår interviewet med den enkelte er blevet gennemført. I de fleste tilfælde, afspejler overskriften på dette afsnit, den måde informanterne oplever sammenhængen mellem København og resten af Europa på, idet samtlige informanter opfatter København som den base de rejser fra og vender tilbage til efter en given tur til et andet land. Under interviewene blev der spurgt direkte til såvel rejseaktivitet udenfor Danmarks grænser som, hvorvidt de oplevede København som base eller som trinbræt til andre destinationer.

Informant 1 har tilsyneladende rejst til flere forskellige destinationer udenfor Danmark: *"I've been to London, Stockholm, Barcelona, Budapest, Czech Republic [...] Switzerland and...I don't remember, but I think there are two more"*. Da der spørges til, hvorvidt hun opfatter København som base eller en slags portal svarer hun at: *"I would say it's my base"*. Denne stedsoplevelse af København som et fast holdepunkt og følelsen af tilknytning, fremgår endvidere da hun fortæller følgende: *"When I talk about it, I think I'm going to say, rather than when I began...I said, when I study abroad in Denmark, but I think when I leave, I'm going to say, when I lived in Denmark, because it was a place that I called home for like four months"* (bilag 6:15). Informant 2 har også foretaget flere rejser udenfor Danmark: *"So I was in Cologne and I was in Munich [...] I had a friend in Warsaw who I visited, friends in Paris [...] I was in Finland [...] we took a week long trip to Greece with DIS"*. Denne informant blev ikke spurgt direkte til, hvorvidt København var base eller trinbræt, men ytrer omkring hendes tilbagevenden fra München at: *"[...] when I got back here I was just like yes...like home...thank god"* (bilag 7:17f). Informant 3's fortælling kredser flere gange uopfordret omkring det at rejse udenfor Danmark. Da der eksempelvis spørges til om København var som forventet, svarer hun blandt andet: *"[...] I expected to be able to do a lot and travel a lot [...] I would get a lot of travelbreaks, so I figured that would give me a lot of time to kind of go see other places too"* og lidt senere, da hun spørges til, hvor hun tilbringer sin fritid, udtaler hun at: *"I've actually spent a lot of time uhm travelling to other places in Europe, because that was one of the things I really wanted to do, was to see as many places as I could"* og som svar på, hvorvidt hun opfatter København som base eller trinbræt til Europa, svarer hun således: *"I feel like it's a good place to be to travel [...] but I also feel like it's like home too, so I guess kind of both"* (bilag 8:6f). Informant 4, som er på et mere kortvarigt sommerophold i København fortæller følgende om sin rejseaktivitet: *"[...] I've been to Sweden, Germany and then the Czech Republic"* og *"I definitely feel like Copenhagen is my base [...] like everywhere I go, is like from Copenhagen, so it's kind of like where I identify as my base in Europe"* (bilag 9:19).

For informant 5, som ligeledes er på et sommerophold gennem DIS, gør der sig en lignende oplevelse gældende: *"[...] I've traveled to Norway, to Scotland uhm...I'm going to Iceland for my next class and I'm planning to go to Sweden this weekend"* og *"I would call Copenhagen my base that I come back to every time"* (bilag 10:13f).

For informant 6, 7, 8, 9 og 10, er der udelukkende tale om rejser som påtænkes, idet disse informanter blev interviewet i starten af deres ophold i København og derfor ikke på det givne

tidspunkt har foretaget rejser til andre lande i Europa. Informant 6 svarer imidlertid at hun helt sikkert har tænkt sig at rejse under sit ophold og udtaler følgende, da hun spørges til, hvorvidt hun forventer at opleve København som base: ” [...] *I think I'd feel like it's my base...yeah because I'm taking my classes here or like have my home here or most of my stuff is here [...] I feel like for me, home is like when I can have a big bottle of shampoo [...] that's when I know I'm home*” (bilag 11:26). Informant 7 påtænker også at foretage rejser til andre destinationer i Europa: ” [...] *I want to visit my roommate [...] in Amsterdam [...] and one of my friends, he lives in London [...] I really want to go to Germany*”. Denne informant synes, i modsætning til de fleste andre, at gøre sig nogle tanker i forhold til, hvilken betydning en hyppig rejsefrekvens kan have på hendes stedsoplevelse i København. Hun udtaler at: ” *I think I would see it as a base, because I don't plan on travelling every weekend [...] I would say the majority of weekends here to get to know the city better*” (bilag 12:16). Informant 8 fortæller ikke om nogle specifikke rejseplaner, men ytrer følgende omkring hendes forventning til betydningen af København i forbindelse med mulige fremtidige rejser: ” *I definitely think as Copenhagen as a base. I feel like that is a place where I will take a rest after I come back from somewhere*” (bilag 13:8). Informant 9 derimod har lagt planer for en række af ture ud af Danmark: ” [...] *Our classes travel together [...] We're going to Hamburg in a little over a week now. And then we'll be going to Budapest and Vienna. I'm also going on a trip with the school kayaking in Sweden. And then I also want to explore on my own [...] I'm looking into places like Amsterdam, Stockholm, Norway*”. Hun forventer at opleve København som sin base i denne forbindelse og uddyber denne forventning således: ” [...] *Especially with having a hostfamily. It makes it really easy to think of that house and those people as the base that you come home to at the end of a trip*” (bilag 14:9). Informant 10 vil også gerne foretage rejser ud af Danmark under sit ophold, men reflekterer ligesom informant 7 over de mulige konsekvenser det kan have for hendes stedsoplevelse af København. Hun udtaler i relation til dette, følgende: ” *I think I definitely would feel like a base [...] I want to travel, but not too much, because I do want to know Copenhagen more, like actually get to live here in a relatively brief period of time [...] especially having a host family [...] I feel like that will feel more like home and like a base, instead of just like popping around from place to place*” (bilag 15:10).

Opsummerende er det altså samtlige informanter som enten har rejst udenfor Danmark under deres ophold eller påtænker at rejse. Deres studieophold indeholder således også stedsoplevelser af andre steder end København og stedsoplevelser, hvor København placeres som en del af et større hele.

Som en del af Skandinavien eller som en del af Europa og formentlig også komparativt i forhold til de andre steder der rejses til. En stedsopfattelse og forestilling som også viser sig i forhold til deres motiv for valg af destination. Endvidere bevirker denne rejseaktivitet en oplevelse af, at vende tilbage til København og dermed en stedsoplevelse, hvor København bliver det faste holdepunkt og for nogen bevirker en følelse af, at komme hjem. Der er endvidere variation indenfor gruppen med hensyn til, hvorvidt de overvejer, hvordan rejser til andre steder, kan have betydning for deres stedsoplevelse af København. Selve rejseaktiviteten er i flere tilfælde foranlediget af de studieture som er en del af pakken hos DIS og de stedsoplevelser som her er på spil, kan derfor forstås som masseproducerede og institutionelt tilrettelagte. Samtidig foretager de studerende rejser på egen hånd, hvilket må tolkes som personlige og unikke stedsoplevelser. Denne rejsen frem og tilbage mellem København og diverse andre destinationer, kan belyses af begrebet om the colonial student og de eksterrielle eliter, men kan også forstås ved hjælp af begrebet om centering. På den ene side kan denne mobilitet tolkes som en del af en selvopfattelse og positionering, hvor den studerende føler sig berettiget til at opdage og indtage verden uden at føle trang til at opnå nærmere kendskab til det lokale. På den anden side, kan det at rejse frem og tilbage med København som det faste holdepunkt anskues som den centering der er på spil for de studerende under deres studieophold.

9.3.2. Det impressive aspekt i stedsoplevelsen

Hvor afsnittet ovenfor primært retter sig mod aktiviteter og forskellige måder og tilgange til at opleve København på, kredser dette afsnit primært omkring, hvorledes informanterne opfatter og erfarer København på et impressivt plan. I informantgruppen har der vist sig at være visse forhold ved kulturen i København som synes at blive opfattet på samme måde. Forhold som vedrører tempo, mødekultur, interaktion mellem mennesker i det offentlige rum og visuelle indtryk, herunder arkitektur og byplanlægning.

Tempo og kaffe

For eksempel optræder fortællinger om en oplevelse af, at tempoet er anderledes end det de er vant til hjemmefra, hos størstedelen af informanterne. I den forbindelse udtaler informant 3, da hun spørges til det første indtryk hun fik af København, følgende: *"I really liked how not stressful and like slow everyone takes it [...] so it just seems like a much more laid back place to be than in the states"* (bilag 8:4). Oplevelsen af tempoet som langsomt, udspringer af en sammenligning med det

tempo som informanten oplever hjemme i USA og denne komparative fortælling gør sig gældende hos alle de informanter der har en lignende opfattelse og knytter sig tit til de oplevelser som de studerende har i forbindelse med køb og indtagelse af kaffe. Samme informant udtaler således på et senere tidspunkt i interviewet at: ” [...]if I go into like a Starbucks in the states [...]it’s very like go go go...we need to get these coffees out [...]here it’s just...ok well, we’ll get to you and we’ll get to you and there’s no reason to stress” (bilag 8:8). Informant 1 udtrykker en lignende oplevelse da hun spørges til, hvordan hun oplever København og udtaler følgende: ” [...]they take things a little slower than in the states...like everyone takes coffee to go in the states [...]but here like people take time to relax and have some time for themselves” (bilag 6:6). Også informant 2 synes at have en positiv opfattelse af den københavnske kaffekultur. Hun havde på forhånd sendt et billede af en café og svarer således, da der spørges uddybende til, hvorfor hun godt kan lide kaffekulturen: ” [...]it’s not as fast paced, you know New York is so like [...]nobody really takes time to stop and [...]enjoy the coffee” (bilag 7:21). Samme indtryk af tempoet i byen kommer til udtryk hos informant 8 som udtaler at: ”I think the pace of life is a little different” og som ligeledes synes at nyde cafékulturen i byen: ” I really enjoyed the cafés [...]So being able to pop in somewhere and just kind of sit down for a little bit [...]have these kind of quiet moments, I think that is one of the best things” (bilag 13:4). Informant 7 har et indtryk af, at der i København og blandt den lokale befolkning, hersker en kultur, hvor selve orienteringen mod det at komme til tiden, bevirker at folk stresser mindre. Hun fortæller om sin oplevelse af dette således: ”Uhm the fact that nothing’s like really rushed...like everybody’s like super on time to everything [...]but just by like being super punctual, they’re not stressing all the time” (bilag 12:7). Samme type af kulturindtryk udtrykkes også af informant 1 som udtaler at: ” [...]they are just always on time [...]like trains here...like people in general [...]if you say you are going to be there at that time, you’re there early if anything” (bilag 6:3). Informant 9 giver udtryk for en oplevelse af, at det lavere tempo, hænger sammen med en lavere grad af materialisme. Hun ytrer at: ” [...]people are less focused on items and having a huge house [...]I kind of like that, it feels less stressful and like you’re not comparing yourself to other people as much” (bilag 14:5). Informant 10 oplever også at tempoet i København er langsommere og at atmosfæren i byen er afslappet: ” [...]I felt like even though it was a big city at least what I’m compared to, the pace of life seemed a bit slower and more relaxed” (bilag 15:3).

Sammenfattende er der altså en del af informantgruppen, hvor oplevelsen af det tempo og i flere tilfælde den kaffekultur som hersker i København stemmer overens og hvor fortællingen herom er

baseret på en sammenligning med det de er vant til hjemmefra. Dog er der variation mellem informanterne med hensyn til om de kobler dette tempomæssige stedsindtryk til andre kulturelle indtryk. Disse stedsoplevelser må siges at være individuelle og personlige og kan ikke peges tilbage på den institutionelle ramme som omgiver dem. Dog kan dette indtryk, tænkes at være delvist udledt af den populære og markedsføringsmæssige fortælling om danskere som det lykkeligste folk.

Interaktion i det offentlige rum

Der synes endvidere at være overensstemmelse mellem flere af informanternes fortællinger, når det drejer sig om oplevelsen af interaktion mellem fremmede i det offentlige rum. For eksempel udtaler informant 1, følgende, da der spørges til det første indtryk af København: ” [...] *when I walk around in the states, I feel like people are talking and they are kind enough to smile at you, when you pass them in the streets...here they don't*” (bilag 6:4). Samme type af indtryk gør sig gældende hos informant 5 som udtaler at: ” [...] *I wish uhm the danes were a little less reserved with strangers*” (bilag 10:7), men som samtidig har en oplevelse som synes at stå i modsætning hertil: ” *People generally seem very open to helping strangers, so if I'm lost on the streets, they'll be like very happy to help me out*” (bilag 10:4). Informant 8 udtrykker en lignende oplevelse, da hun ytrer at: ” *Everyone here seems very willing to help you find your way for example, when I have got lost*” (bilag 13:3). Informant 4 udtrykker ligeledes en oplevelse af, at samtale og interaktion mellem fremmede, er sparsom og anderledes end han er vant til og beretter følgende, da han spørges om, hvorvidt han føler at han passer ind: ” [...] *noone has ever been like uhm exclusionary [...] but like culturally it's [...] in Texas it's very like [...] like oh hi, how are you [...] I'm use to like being very chatty with like just random people on the street [...] so I kind of was...in some ways feel different like that*” (bilag 9:7). Informant 6 har lignende indtryk af interaktionskulturen i det offentlige rum og begrundet blandt andet sin følelse af, at hun ikke ville være i stand til at blive integreret i samfundet på følgende måde: ” [...] *noone talks on public transportation [...] talking to strangers is kind of weird over here...it's so common in America [...] I feel like danes are more reserved...people like don't even smile on the street*” (bilag 11:16). Informant 9 som har lignende oplevelser, udtaler at: ” *I heard that Danes don't really smile at you on the street, which is very accurate*” (bilag 14:3) og senere i interviewet beskriver hun desuden en stedsoplevelse af det offentlige rum således: ” [...] *when you're walking down the street [...] if you're walking straight towards each other it's a full-on face off [...] noone really moves*” (bilag 14:5).

Der er altså ud fra disse udsagn en tværgående tendens hos informanterne til at opleve interaktion mellem fremmede i det offentlige rum i København som indifferent eller endda uvenlig og konfrontatorisk og anderledes end i USA. Enkelte informanter fremhæver imidlertid oplevelser, hvor de har følt sig imødekommet og hjulpet af lokalbefolkningen. Disse interaktionsmæssige stedsoplevelser må tolkes som personlige og kan belyses af begrebet om meningstilskrivelse. En meningstilskrivelse som for de fleste synes at have et negativt islæt og et komparativt udgangspunkt.

Byplanlægning, arkitektur og historie

Selvom der i interviewguiden ikke figurerede nogle spørgsmål som direkte handlede om arkitektur, byplanlægning eller byhistorie, var der flere af informanterne som fortalte om stedsoplevelser og indtryk som omhandlede dette. Informant 6 fortæller for eksempel følgende, da hun spørges til hendes første indtryk af byen: ” [...] *it really looked like the city had tried to build itself around the park, as opposed to you know, kind of just create like an artificial park in the middle [...] there were lots of buildings that were kind of more modernist...you had pastelcolored buildings [...] it had just kind of like blended it all together and it felt like a city that was both moving forward, but at the same time honoring the past*” (bilag 11:8). Informant 7 fremhæver ligeledes arkitekturen som et af de første betydningsfulde indtryk af byen: ” *Everything was quiet...coming back from the airport in the car, it was so calm...the buildings [...] usually you wouldn't think that like the way a building looks or architecture influences, but I think it does actually, to kind of how the atmosphere feels*” (bilag 12:4). Informant 4, som i øvrigt studerer byplanlægning, fortæller følgende om et område han særligt godt kan lide på Christianshavn: ” [...] *you have like pathways between buildings...it's not just like parkinglots and stuff [...] and it's full of people you know [...] where trees are and like little like fountains where kids are playing [...] it feels like anyone could just kind of like stroll through it and like be welcome there*” (bilag 9:24). Den komparative stedsoplevelse er også på spil i dette aspekt af informanternes fortælling og informant 4 beretter således, da han spørges til om København er, som han forventede: ” [...] *in America it's all like about like skyline and tall buildings and then like suburb [...] but here I feel like it feels like much smaller*” (bilag 9:6). Samme informant drager imidlertid også en sammenligning, hvor arkitekturen minder ham om noget hjemmefra: ” [...] *there's a lot of [...] like architecture that is really similar to the court house from my home county...it's like the tan brick style with like [...] that ornamentation up there (pointing)*”

[...] *I connect that with like where I'm from*" (bilag 9:19). Som svar på samme spørgsmål udtaler informant 1 at: *"I don't really feel like it's urban...like in the states there's like tall skyscrapers everywhere...it's like a very european urban I guess"* (bilag 6:6). Stedsoplevelsen hos informant 8 i denne forbindelse, er ligeledes komparativt funderet og består blandt andet af en oplevelse af København som en historisk by. Hun fortæller for eksempel at: *"[...] where I grew up in Missouri is 250 years old, which is older than the US itself, but so much less than everything here"* og senere udtrykker hun igen en stedsoplevelse ud fra en sammenligning således: *"It seems like there is less history in embedded in just walking down the street"* (bilag 13:2f). Samme type af indtryk gør sig gældende for informant 9 som udtaler følgende, da hun spørges til, hvad hun særligt godt kan lide ved at bo i København: *"I think it's the history of it [...] houses that have been used for who knows how many things since they've been built and things that happened before me"* (bilag 14:4).

Der er således flere af informanterne, for hvem de visuelle indtryk har betydning for deres stedsoplevelse af København. Fortællingerne består også her i høj grad af sammenligninger fra det sted de selv kommer fra i USA og drejer sig for det meste om arkitektoniske, byplanlægningsmæssige og historiske forskelle. Disse stedsoplevelser må for den enkelte studerende siges at være primært personlige, men kan imidlertid i nogle tilfælde også referere til såvel den visuelle del af markedsføringen som DIS' hjemmeside gør brug af, som den fortælling om livability som de benytter til at tiltrække studerende. For nogle synes stedsoplevelsen at vidne om en bekræftelse af en forestilling om København som en historisk by, hvor alt ligner det ikoniske billede af Nyhavn. For andre forekommer det at stedsoplevelsen divergerer fra den forestilling og består af overraskende momenter i form af for eksempel omfanget af moderne og nybyggede huse og kvarterer. Disse fortællinger, herunder særligt dem der omhandler byens historiske stemning, giver endvidere et indblik i, hvordan de studerende oplever at komme til et sted, hvor de fornemmer den tilskrivelse af mening som er foretaget af andre mennesker iver tid og, hvordan det får betydning for deres egen meningstilskrivelse.

9.4. Boligens betydning - hverdag og rutiner

Følgende tema i analysen, har til sigte at indfange de stedsoplevelser som informanterne udtrykker omkring deres bolig under opholdet i København og, hvilken betydning de tillægger den. Desuden fremhæves udtalelser som kan siges at give indsigt i de oplevelser der vedrører deres rutiner og hverdag. Temaet knytter sig i særdeleshed til den del af interviewene som netop omhandler deres

boligsituation under deres ophold, herunder særligt det værelse de bor på, men drager også udsagn fra andre dele af interviewene, i de tilfælde, hvor informanternes fortællinger kredser herom. Boligen forstås både som den fysiske struktur, det omkringliggende område og de sociale relationer som er knyttet hertil, herunder typisk den værtsfamilie som informanterne bor hos.

Værelset

Boligen opleves forskelligt i informantgruppen og betydningen af boligen er varierende og kommer ligeledes til udtryk på forskellig vis hos de forskellige informanter. Dog synes der at være en gennemgående konsensus i data om, at det sted de bor, skaber en følelse af tilknytning og forankring. Særligt det værelse de har, hvadenten der er tale om et værelse hos en værtsfamilie eller et værelse på et kollegie, opleves af de fleste informanter som et sted, hvor man er tryk og hvor man kan slappe af og være sig selv. Informant 1 udtaler for eksempel følgende, da der spørges til betydningen af det værelse hun bor i: *"My room means...I guess like safe [...]I can do whatever I want in there...it's like my little area"* (bilag 6:11). Som svar på samme spørgsmål, ytrer informant 8 at: *"I think my room is a place where I can kind of both be myself, but also connect with people from home"* (bilag 13:6). Denne stedsoplevelse kan forstås ved hjælp af begrebet om centering, idet hun kan siges at beskrive en situation, hvor hun på den ene side har bevæget sig ud og væk hjemmefra og på den anden side, for en stund, søger hjem ved at kontakte familie og venner. Informant 7 oplever også sit værelse som en privat sfære: *"[...]I guess it's the place where I can, you know completely be myself and just like feel comfortable"* (bilag12:10). I informant 9's fortælling udtrykkes betydningen af den bolig hun bor i på følgende måde: *"It's nice to have my own space. Like it is the place that I get to go and be quiet and be alone [...]Probably one of the reasons I leaned towards a host family instead of living with a roomie in the city [...]I think that kind of makes it more real that I'm here, in another country"* (bilag 14:6). Her er det tydeligt at den boligform som hun har valgt, har stor betydning for hendes stedsoplevelse. En stedsoplevelse, som i hendes øjne, er mere kulturnær og virkelig. Informant 2 som i øvrigt kan siges at adskille sig fra resten af gruppen med hensyn til graden af tilknytning til København og Danmark, udtrykker betydningen af sit værelses betydning således: *"[...]it does mean something to me, cause I've actually have had dreams where I wake up at home and I'm like, oh my god...I'm like not in my bed in Denmark...like I need my bed in Denmark now"* (bilag 7:11f). Hendes tilknytning til boligen, udtrykkes desuden tydeligt i følgende udtalelse: *"[...]I was telling my mother the other day, I feel like I've always kind of been here...it's just home like"* (bilag 7:12). Informant 4, som i modsætning

til resten af informantgruppen, selv har sørget for sin bolig uafhængigt af DIS og som bor for sig selv på Østerbro, beskriver sin oplevelse af at komme tilbage til lejligheden således: "*[...] coming into it, no matter what time of day or anything [...] I always like identify like oh this is like my home in Copenhagen*" og uddyber sin oplevelse af hjemlighed senere på følgende måde: "*[...] since it's just me too and there's not like any other students or anything [...] this is like my space [...] I don't have to share it with anyone else [...] it definitely gives a feeling of home*" (bilag 9:14f).

Stedsoplevelsen som er på spil her, kan tolkes som en oplevelse der for denne studerende er individuel og unik. Den er løsrevet fra den institutionelle ramme som DIS udgør og er, i hans optik, en mere kulturnær stedsoplevelse, hvilket også kan spores i følgende udtalelse: "*[...] it's like a real persons apartment, even if I kind of like borrowed it from them, it's still like their own place*" (bilag 9:14). Samme informant synes også at give udtryk for en vis følelse af tilknytning til det kvarter han bor i, idet han havde sendt et billede af det torv som han har udsigt til fra lejligheden. Om billedet udtaler han at: "*[...] that square and the buildings around it [...] that's like my home here along with my building*" (bilag 9:23). Nogle oplevelser hos denne informant, synes også delvist at kunne belyses af begrebet om the colonial student: "*[...] I kind of like being in an area of the city that's like not just with like other students [...] there's like real people who I like see*" (bilag 9:13). På den ene side forekommer det at han igennem sit boligvalg, faktisk har forsøgt at undgå at placere sig selv på afstand af lokalbefolkningen, men oplever samtidig, at han ikke selv er en del af den og beskuer den på afstand. Dette kan dog ikke direkte tolkes som et resultat af den studiemæssige ramme som DIS udgør, idet oplevelsen er individuel og ikke faciliteret af DIS.

Selv informant 5, som ellers i starten af sit ophold følte sig malplaceret og løbende har været utilfreds med nogle af de forhold som hans boligstituation i København indebærer, udtrykker sin oplevelse omkring det værelse han bor i således: "*I look forward to coming back to the room...it's pretty cosy...gives me the sense of home...I was on a study tour to Edingburgh in Scotland last week and I was looking forward to coming back to the room, because it...that's where I've been living every night in Copenhagen*" (bilag 10:10). Denne oplevelse synes at kunne referere til DIS' fortælling om *Copenhagen as your home, Europe as your classroom* og den boligmæssige tilrettelæggelse som knytter sig til institutionen, idet denne informant bor på et kollegieværelse faciliteret af DIS. Dog er følelsen af tilknytning til netop dette værelse, informantens egen og derfor personlig og unik. Denne stedsoplevelse kan derfor forstås som en sammenfletning af det masseproducerede og det personligt unikke. Informant 6 oplever, i modsætning til resten af informantgruppen, ikke at det værelse hun bor på, er hendes private sted, hvor hun kan føle sig tryk.

Hun forklare det til dels med at hun oprindeligt kommer fra en kultur, hvor ens soveværelse bare er et sted man sover og til dels med at væggene er tynde og at hendes værtsmor derfor kan høre alt hvad der bliver sagt under telefonsamtaler med eksempelvis kæresten. Hun ytrer i denne sammenhæng at: ” [...] *it's not like my safe haven or anything*” og ”*I feel like the home is a safe haven for me, not my room*” (bilag 11:19f).

Opsummerende giver størstedelen af informanterne altså udtryk for at boligen og særligt deres værelse opleves som et sted, hvor man kan trække sig tilbage, finde ro og være sig selv. Det er det sted man kommer tilbage til hver dag, det sted man har sine ting og det sted man under sit ophold kalder sit hjem. En informant udtrykker imidlertid at hendes værelse ikke har en tryghedsskabende betydning for hende, men at boligen generelt har. Desuden er værelset det sted, hvor man skaber kontakt til og plejer de relationer som man har hjemme i USA. De stedsoplevelser som de studerende har i forbindelse med boligen er, trods det faktum at den for langt de fleste er faciliteret gennem DIS, en personlig og unik stedsoplevelse og kan forstås ved hjælp af begreberne om meningstilskrivelse, perspektivet om steders betydning for den personlige identitet og centering. Den tilskrivelse af mening som de studerende foretager i forhold til det sted de bor under deres ophold, kan tolkes som at indeholde en følelse af personligt tilhørsforhold og forankring. En tilskrivelse af mening som må formodes at have betydning for deres personlige identitet i et eller andet omfang. Oplevelsen af, at have et hjem man vender tilbage til hver dag og oplevelsen af, at have kontakt med familie og venner i USA derfra, kan forstås som den ”indånding” man foretager i forlængelse af den ”udånding” som foregår i løbet af dagen. Den stedsoplevelse som udtrykkes af informanten som bor i en fremlejet lejlighed for sig selv, kan imidlertid også belyses af begrebet om the colonial student, idet hans fortælling også indebærer oplevelser af distance til de lokale i området.

Sociale relationer i boligen

Informanternes oplevelse af tilknytning og forankring til det sted de bor, fremstår tydeligt som værende forbundet med de sociale relationer som knytter sig til boligen. Det gør sig i særdeleshed gældende for de informanter som bor hos en værtsfamilie, men også for de som for eksempel bor på kollegie med andre studerende. Informant 5 som bor på et kollegieværelse, fortæller for eksempel at: ” [...] *I come back to the same people every night, so it almost feels like a sense of family*” (bilag 10:11). Betydningen af de sociale relationer som de studerende danner i værtsfamilier og den tid de

tilbringer sammen med dem, synes at være central i forbindelse med deres stedsoplevelse.

Informant 1 ytrer omkring dette at: ” [...] *whenever I think about Copenhagen now, I just think like hygge and like fun times with my hostfamily*” (bilag 6:6). Her udgøres meningstilskrivelsen til København altså af de personlige relationer som opholdet hos værtsfamilien har medført og må karakteriseres som unikke for hende. Da samme informant spørges til, hvilken følelse hun forventer at have, når det er tid til at forlade København, svarer hun blandt andet følgende: ” [...] *I wont be too upset because I will be coming back sometime in the future [...] I definitely want to see my hostfamily again and my sis...my hostsisters*” (bilag 6:10). Denne udtalelse vidner på flere måder om at informanten føler en personlig tilknytning. Både fordi hun forventer at komme tilbage og gerne vil se sin værtsfamilie igen og fordi hun faktisk er lige ved at kalde sine værtsøstre for søstre. Da hun ved afslutningen af interviewet skal beskrive, signifikansen ved to billeder af hende værtsøstre, fremstår den personlige tilknytning ligeledes tydeligt: ” [...] *they just represent like my family here and how I love spending time with them and being in their lives and supporting them*” (bilag 6:20). Hvor informant 1 i sin fortælling, synes at udtrykke en stedtilknytning som er følelsesmæssigt baseret, vidner udtalelser fra informant 3 i højere grad om en bevidsthed om, hvilke fordele der er ved at bo hos en værtsfamilie i forhold til at erhverve sig viden og forståelse for det sted man opholder sig. Hun fortæller blandt andet at: ” I like that I got to live with a hostfamily and learn all about that...it was nice to have a family to go home to [...] *I think I've learned a lot more about danes and the history and the culture...the things that I wouldn't have gotten, had I gone somewhere else*” (bilag 8:11). Denne studerende reflekterer således over sin egen position og er bevidst om, at hendes valg af boligform under studieopholdet har haft betydning for, hvordan hendes stedsoplevelse har formet sig. For informant 8 har såvel de sociale relationer som hun skaber i boligen i København og muligheden for at pleje sociale relationer hjemme i USA, betydning: ” [...] *especially having the space to be able to talk to people from home whenever I am in my room [...] definitely gives me a sense of connection there, but also a sense of home, of being here with a family*” (bilag 13:6). Udover det faktum at boligen og dermed den familie som hun bor hos, som udgangspunkt kan pege tilbage til DIS' facilitering af opholdet, må denne oplevelse siges at være informantens egen personlige stedsoplevelse og kan, som før, afspejles af begrebet om centering. Betydningen af boligen og den familie som informant 7 bor hos, udtrykker hun således: ” [...] *cause for me home is like family, not necessarily the structure [...] I think it could have the potential of being a second home I guess*” (bilag 12:12). Informant 9 tillægger også det sociale aspekt ved den bolig hun bor i, betydning: ” [...] *I like to spend a lot of time on the main level [...] I*

like to bring my homework up and actually experience time with the family, sitting at the table" (bilag 14:6).

Det sociale aspekt af stedsoplevelsen som knytter sig til boligen, har altså stor betydning for de studerende, hvadenten der er tale om studerende der bor hos værtsfamilier eller studerende der bor på kollegie. De relationer der dannes i denne kontekst omtales af flere som familiære relationer. For de studerende der bor i værtsfamilier, er der endvidere en tendens til at opleve boligsituationen som berigende og en kilde til nærmere lokalt kulturkendskab og dermed en mere kulturnær stedsoplevelse. Endvidere synes tendensen til at opleve København som et sted de bor og ikke bare et sted de har besøgt, at være fremtrædende hos denne del af informantgruppen. Perspektivet om steder som betydningsfulde for menneskers kulturelle identitet kan anvendes i denne sammenhæng, idet følelsen af, at være i tæt kontakt med en værtsfamilie og derigennem erhverve sig "insiderviden" fra lokale om det sted man befinder sig, kan tænkes at få betydning for de studerendes kulturelle habitus og referenceramme. Disse sociale stedsoplevelser og særligt de der er knyttet til en værtsfamilie kontekst, kan karakteriseres som personlige og unikke for den enkelte. Den stedsoplevelse, som den ene informant som bor på kollegie har, kan derimod karakteriseres som en oplevelse der delvist har træk af en masseproduceret institutionel tilrettelæggelse og ikke er unik i samme grad. Det kan med andre ord forventes, at det at han bor sammen med andre amerikanske studerende, betyder at stedsoplevelsen i højere grad ligner andre studerendes.

Hverdag og rutiner

Selvom der ikke spørges direkte til det, er der flere af informanternes fortællinger som vidner om at de under deres ophold i København, oparbejder rutiner. Rutiner som synes at have betydning for den enkelte studerendes stedsoplevelse og stedtilknytning. Ved spørgsmålet om betydningen af soveværelset, fortæller informant 3 for eksempel at: "*[...] normally after class, I'll go and I'll lay in bed for like ten minutes and just kind of process the day and then get up and then go help with dinner and all that*" (bilag 8:11). I denne udtalelse, synes selve brugen af ordet "*normally*", at give indsigt i, at informanten oplever at hendes ophold i København har taget form af hverdag og normalitet. Samme informant valgte også at sende et billede af et S-tog og beskriver signifikansen af billedet således: "*[...] that's how I get to and from the city every day, so sometimes more than once a day...so I feel like that's really important*" (bilag 8:17) og et billede af en sti, som ligeledes

synes at have rutinemæssig betydning for hende af: ” [...] *that’s the path I run on almost every day, so I think that’s really important*” (bilag 8:18). Informant 9 har også sendt et billede af den S-togsstation som befinder sig tæt ved hendes bolig og udtaler at: ” [...] *Yup. That’s where I start my morning and end my afternoon*” (bilag 14:11). Nogle af de billeder som informant 8 tilsendte før vi mødtes, giver ligeledes et indblik i nogle af de rutiner som hun, trods sit på det tidspunkt kortvarige ophold, havde oparbejdet. Hun fortæller blandt andet følgende om en statue af Hermés på toppen af et tag: ” [...] *I walk by that every day on my way to class and it always makes me smile [...] I like the significance of it. It is for travellers, but also kind of a trickster [...] kind of one comes with the other a little bit [...] it is a routine, because I see it every day*” og om et billede af en udsigt ved havet der hvor hun bor, beretter hun at: ” *Yes, that I like because I go there almost every day and take that walk [...] it’s very serene to be able to see the ocean and smell the ocean and see the boats and the harbour*” (bilag 13:10). Her fremstår det tydeligt, hvordan denne studerende meningstilskriver de steder hun oplever ud fra et personligt og sanssemæssigt ståsted og disse stedsoplevelser kan således ikke tilskrives hverken en masseproduceret fortælling eller en institutionel planlægning. Informant 7 som, ligesom informant 8, kun har været i København i en kort periode, fortæller ikke om nogle egentlige rutiner, men udtrykker snarere en forventning om en hverdag som er knyttet til DIS ud fra beskrivelsen af et billede: ” [...] *so this is like somewhere where I’ll be going most days and I’ll get to know pretty well*” (bilag 12:19). Her kan man sige at den dagligdag som hun forestiller sig, er knyttet til den institutionelle ramme som DIS udgør og det kan derfor forventes at præge hendes stedsoplevelse. For informant 4, synes det at kunne medbringe og overføre rutiner fra USA, at være medvirkende til en oplevelse af tryghed og genkendelighed i boligen. Han ytrer blandt andet omkring det at have medbragt en stempelkande at: ” [...] *it’s just nice to have like a familiar object [...] I can just kind of interact with [...] because it’s something I do most days at home [...] it’s really nice to have kind of something of the same*” (bilag 9:15f). For informant 6, har rutiner og forudsigelighed i hverdagen betydning for hendes stedsoplevelse i relation til boligen. Hun udtaler for eksempel følgende: ” [...] *I know that there’s one place that I go back to [...] every day that I’m out, is like so much like mental stimulation of the different things I’m doing, but then once I’m at home, I know that I’m just going to have the TV on [...] it’s consistent, it’s reliable, I know I’m going to get good food, I’m going to watch like danish shows [...] I know what I’m going to do, which is why I like it...like it gives me a sense of comfort*” (bilag 11:20f).

Altså ser det ud til, at hverdagsbetonede oplevelser, hvor de studerende har oparbejdet daglige rutiner, har betydning for stedsoplevelsen på en sådan måde, at genkendeligheden bevirker en følelse af tryghed og for nogen, en følelse af tilknytning. Det er en stedsoplevelse, hvor tilskrivelsen af rutinemæssig mening til de steder de befinder sig, bevirker en følelse af at vende tilbage til det samme sted og en følelse af normalitet. Disse stedsoplevelser må forstås som personlige og unikke. Dog kan den udtalelse fra informant 7, som drejer sig om den studiemæssige hverdag der knytter sig til DIS og deres bygninger, karakteriseres som masseproduceret, idet denne rutine gælder samtlige studerende.

9.5. Studiekammerater og venner

Med hensyn til det sociale vilkår som gør sig gældende i studiemæssig sammenhæng indenfor rammen af DIS som institution, hvor informanterne udelukkende omgås andre amerikanere, synes der at være stor variation i informantgruppen, med hensyn til, hvor opmærksom og reflekterende de enkelte studerende forholder sig til, hvad det har af konsekvenser for deres stedsoplevelse. Dog forekommer de sociale fællesskaber som de er en del af og de venskaber de har etableret, for de fleste informanternes vedkommende at have betydning for deres ophold.

For eksempel udtaler informant 7 følgende, da der spørges til, hvorvidt hun føler at hun passer ind i København: ” [...] *up to now like I've only met DIS students, but like there's this notion that like you kind of stick together and you don't meet other people, so definitely if that's the case for me, which I hope it's not, then that would also be a factor in not fitting in* ” (bilag 12:6). For informant 4 synes denne institutionelt skabte begrænsning af den sociale flade, at have betydning for hans stedsoplevelse. Han fortæller for eksempel således, da han spørges til hvem han tilbringer sin fritid med: ” *Uhm just friends from class pretty much [...] if I'm with other people, it's almost always with them* ” og lidt senere udtaler han følgende om sin kontakt til danskere: ” *I've like met and interacted with danish people uhm like at a coffeeshop [...] you definitely don't consider them like a friend [...] it sticks out more than like it would with americans, it's like oh that was like a danish person you know* ” (bilag 9:17). Ved beskrivelse af et af de billeder som han har sendt, fremgår det, hvordan sociale relationer med studiekammerater, har betydning for oplevelsen af et bestemt sted: ” [...] *it's Café Sonja in Vesterbro [...] that was like one of the first places I went with friends [...] so it's kind* ”

of like a good place [...] that's where I've been with friends and like met people and gotten to know people" (bilag 9:25).

Informant 3 er gør sig derimod ikke nogle særlige overvejelser i forhold til, hvad det har af betydning, at hun ikke har etableret venskaber med danske unge under sit ophold. Hun fortæller således om de venskaber hun har fået: *"I think the person I spend the most time with is this girl at my homestay network [...] and I have another friend, who lives close to the airport that I traveled with a couple of times"* (bilag 8:14) og senere, hvad disse venskaber har af betydning for hende: *"I think it's pretty important, because like I know that they're experiencing the same feelings that I experience, in terms of occasionally getting homesick [...] they understand what it feels like"* (bilag 8:15). Informant 5 tillægger også de venskaber han har etableret under sit ophold stor værdi og reflekterer heller ikke videre over, hvilken betydning det har at han kun tilbringer tid med andre amerikanere. Han beretter for eksempel at han har fået et par venner gennem det kollegie han bor på og udtaler følgende omkring den betydning det har for ham: *"Very important I would say...I wouldn't feel at home, if I didn't get to spend time with them...I'd feel a little out of place"* (bilag 10:13). Informant 8 tilbringer også sin fritid i selskab med andre studerende fra DIS: *"[...] probably with American students mostly [...] people that are also at home stays in the same area [...] or people who are in my classes"* (bilag 13:8). For informant 10 gør der sig en lignende situation gældende. Hun fortæller at: *"[...] my group of friends I've made [...] they feel very familiar, just because we're all American and we're all from the same general region of the US"* (bilag 15:10).

For Informant 2, som i modsætning til resten af informantgruppen har en forudgående tilknytning til København, gør der sig også en anden virkelighed gældende, når det kommer til vennekreds og kontakt med danskere. Hun udtaler for eksempel at: *"I've actually made more connections with danes than with americans oddly enough"* og omkring den forskel som hun oplever mellem den studiemæssige kontaktflade hun har med studiekammeraterne fra DIS og samværet med den vennekreds som hun har etableret gennem et kunstskejtehold, ytrer hun følgende: *"[...] it's different when you're sitting in a classroom with people and just have to learn, whereas with this team, we're on the ice together all the time...we are warming up together, we're stretching together, we're working out together [...] we really kind of bonded, so they've really become like my friendgroup here"*. Da hun spørges mere indgående til, hvilken følelse det giver hende fortæller

hun at : ” *It feels like I’m a little bit more danish than the other students [...] it’s like a more genuine experience* ” (bilag 7:14). Informanten føler altså, at hendes stedsoplevelse er mere kulturnær end den stedsoplevelse som hun tiltænker sine medstuderende, idet hun indgår i et lokalt sportsligt fællesskab og derigennem har etableret en dansk vennekreds. Hun giver altså, med andre ord udtryk for en stedsoplevelse, som for hende er personlig og unik og skrider udover den begrænsning som DIS’ institutionelle kontekst kan have.

Informant 9 føler ikke at hun endnu har etableret venskaber, men fortæller følgende omkring hendes forventninger til den betydning sociale relationer kan få for hende: ” *I think it’ll make it more of a lasting connection to the city, instead of just a place I spent time [...] And I feel I think a little bit more like I belong if I make friends with locals instead of just other visiting American students* ” (bilag 14:8). Denne udtalelse vidner både om at informanten er reflekterende i forhold til de konsekvenser som den institutionelle ramme kan have for hendes stedsoplevelse, men peger antageligt også tilbage til den fortælling om opholdet som flourerer på DIS.

Det er altså tydeligt, at de venskaber som de studerende etablerer under opholdet er betydningsfulde for dem. De venskabsmæssige relationer og studierelaterede sammenhænge som informanterne primært indgår i, kan imidlertid forstås som en konsekvens af den institutionelle tilrettelæggelse som DIS udgør og kan belyses af begrebet om the colonial student. Denne begrænsning, hvor kontakt med danskere for de fleste er minimal eller ikke eksisterende udover den kontakt som der er med enten værtsfamilie eller undervisere fra DIS, kan nemlig siges at placere de studerende på afstand af den lokale kultur og virke forhindrende for en kulturnær stedsoplevelse. Dette betyder dog ikke, at deres stedsoplevelse ikke er personlig og unik og kun peger tilbage mod en masseproduceret institutionel tilrettelæggelse. Det fremgår nemlig også, at disse sociale sammenhænge har varierende betydning blandt informanterne og varierende indflydelse på deres stedsoplevelse. Der er således udsagn som indikerer at netop venskaberne med andre studerende kan bevirke oplevelser af, at kunne spejle sin stedsoplevelse i andres stedsoplevelse, at føle sig hjemme og at bestemte steder får betydning. Derved kan disse studieskabte relationers betydning for stedsoplevelsen også belyses af begrebet om meningstilskrivelse, centering og perspektivet om steders betydning for den personlige identitet.

10. Konklusion

På baggrund af analysen af det empiriske datamateriale kan det som svar på projektets problemstilling konkluderes, at studerende fra DIS stedsoplever København på mange forskellige måder i forbindelse med deres studieophold og at der er en udbredt tendens til at stedsoplevelserne er komparativt funderet. Stedsoplevelserne er nogle gange et resultat af en sammenfletning mellem noget masseproduceret og institutionelt tilrettelagt og noget personligt for den enkelte. Andre gange er stedsoplevelserne i overvejende grad et resultat af enten det ene eller det andet. Desuden kan jeg konkludere, at der er forskel på personlige stedsoplevelser og unikke stedsoplevelser, på en sådan måde at det unikke ikke nødvendigvis efterfølger det personlige.

Langt de fleste benytter sig af en eksplorativ tilgang til at opleve København og de spontane stedsoplevelser som denne tilgang fører med sig, må betegnes som personlige og unikke. For den enkelte studerende veksles der typisk mellem den eksplorative tilgang og en mere planlagt tilgang. Flere af informanterne oplever også København på cykel og får derigennem en stedsoplevelse som giver dem en følelse af, at være en del af byen. Det er en stedsoplevelse som for den enkelte studerende, er personlig. De fleste af informanterne benytter endvidere det offentlige transportsystem og oplever det som en bekvem og belejlig måde at komme fra sted til sted og opleve byen på. Der er her tale om stedsoplevelser som er et resultat af en sammenfletning mellem institutionel facilitering og personlige oplevelser. I informantgruppen er der en studerende, hvis udgangspunkt til at stedsopleve København, adskiller sig fra resten af gruppen. Hun søger oplevelser på steder som hendes danske bedsteforældre og oldeforældre har besøgt og disse stedsoplevelser er personlige og unikke. Det kan endvidere konkluderes at nogle informanter har stedsoplevelser der er personlige på typiske ikke-steder som umiddelbart signalerer noget internationalt eller minder dem om USA. Samtlige af informanterne har foretaget rejser eller påtænker at rejse til destinationer udenfor Danmark. De stedsoplevelser der er forbundet hermed, kan i nogle tilfælde referere tilbage til en masseproduceret institutionel tilrettelæggelse og i andre tilfælde være personlige og unikke.

Mange af informanterne oplever at tempoet er langsommere i København end hvad de er vant til og disse stedsoplevelser er i overvejende grad forbundet med byens kaffekultur og kan karakteriseres som personlige. Der er også mange af informanterne som oplever interaktion mellem fremmede i det offentlige rum som sparsom og uvenlig og her er der tillige tale om stedsoplevelser som er

personlige. Flere af informanterne har stedsoplevelser som handler om byens arkitektur og planlægning af offentligt tilgængelige byrum. Disse stedsoplevelser tager i høj grad udgangspunkt i sammenligninger og kan primært karakteriseres som personlige.

Den overvejende tendens i de stedsoplevelser der knytter sig til boligen og de studerendes værelse, er at de er forbundet med følelsen at have et privat rum og en følelse af tryghed. Endvidere er der en tydelig tendens til at informanterne oplever de sociale relationer som gør sig gældende indenfor rammen af boligen som meget betydningsfulde. Det ser ud til at disse relationer ikke bare er vigtige i forhold til den stedsoplevelse som særligt knytter sig til boligen, men studieopholdet i sin helhed. Det kan desuden konkluderes at det for nogle informanter under mobile livsvilkår, er muligt at fastholde følelsen af forankring hjemme i USA, samtidig med at de etablerer en tilknytning her i København. Dette er særligt udtalt for de studerende der bor i værtsfamilier og er en interessant konklusion. Interessant i den forstand, at målet om kulturenære stedsoplevelser i denne sammenhæng og måske mod forventning efter, hvad repræsentanten fra DIS gav udtryk for, synes at virke efter hensigten. Det er stedsoplevelser som er sammenflettet af institutionel facilitering og personlige, unikke oplevelser. For nogle studerende ser det ud til, at rutiner i hverdagen kan tilføre stedsoplevelsen genkendelighed og normalitet.

For de fleste studerende er der en tydelig tendens til primært at omgås andre studerende fra DIS og disse relationer synes at have stor betydning for dem. Der er her tale om sociale relationer som etableres i en institutionel kontekst og som har varierende betydning for de studerendes stedsoplevelser.

Afslutningsvis kan det altså konkluderes at de personlige og unikke stedsoplevelser overordnet set er mere fremtrædende end stedsoplevelser som er et resultat af masseproduceret institutionel tilrettelæggelse. På baggrund af de studerendes motiv for valg af destination og deres formål med udlandsopholdet, kan det formodes, at deres personlige stedsoplevelser kun i mindre grad er motiveret af en interesse i byen København. Langt større betydning synes de studerendes formål om at opnå personlige udfordringer og personlig udvikling at have for dem. De studerende ser med andre ord deres udlandsophold, ikke alene som en uddannelsesrejse, men også som en dannelsesrejse. Set i lyset heraf giver det mening, at de studerende så at sige ikke blot betragter

byen fra verandaens distancerede position, men træder ned og involverer sig i personlige stedsoplevelser i byen.

11. Diskussion

Vedrørende spørgsmål som omhandler reliabilitet og validitet i relation til fundene i dette projekt, skal det først pointeres at den forståelse som her gør sig gældende i forhold til de to kvalitetsparametre er, at reliabilitet forstås som pålidelighed og validitet som gyldighed. Altså henholdsvis, hvorvidt fundene i dette projekt ville kunne genskabes af andre forskere på et andet tidspunkt og, hvorvidt den anvendte metode har været anvendelig til at afspejle det fænomen som projektet omhandler (Kvale og Brinkmann 2015:317f).

Det fund i analysen som handler om, at de personlige og unikke stedsoplevelser er mere fremtrædende end de stedsoplevelser som kan forstås som colonial og referere tilbage til DIS, kan diskuteres. Hvordan kan det være, at mine fund afviger fra de betragtninger som både repræsentanten fra DIS og Anthony Ogden giver udtryk for? Det er sandsynligt, at disse forskelle hænger sammen med de forskellige positioner, de studerende betragtes fra. Repræsentanten fra DIS er indskrevet i feltet og har et professionelt sigte i den kontekst og særlige ønsker på vegne af de studerende. Til forskel herfra er min position som forsker mere neutral og distanceret og mindre normativ med hensyn til forestilling om, hvilken stedsoplevelse de studerende skal have. Repræsentanten er i kontakt med alle studerende i større eller mindre grad i studiemæssig sammenhæng, hvor jeg har talt med et udsnit på ti personer i en forskningsmæssig interviewsammenhæng. Endvidere kan man på den ene side forestille sig, at Anthony Ogden og repræsentanten fra DIS ved selv at være indskrevet i feltet har set nogle tendenser, som de overbetoner. På den anden side kan det også tænkes, at mine fund er et resultat af, at jeg netop har spurgt til vægten af de personlige stedsoplevelser overfor de masseproducerede og dermed befordret dette aspekt i data, et aspekt som måske med andre briller, ikke havde fremstået ligeså tydeligt. Det kan også diskuteres, hvorvidt den selektionsmetode som blev benyttet ved rekruttering, har haft indflydelse på mine fund. Det kan med andre ord måske have betydning, at informanterne deltog ved selvseleksion. Det kan nemlig ikke udelukkes, at de studerende som har meldt sig selv, i forvejen er studerende som måske, til forskel fra dem der ikke selv melder sig, har en særlig interesse i opnå personlige stedsoplevelser under deres ophold og gerne vil interviewes derom. Og

da der er tale om en informantgruppe på ti personer, kan det betvivles i hvilken grad de er repræsentative for en semesterpopulation på 1200 studerende. Det kan endvidere diskuteres om en anden forsker ville have analyseret sig frem til nogle andre fund med det samme datamateriale. Desuden kan det heller ikke udelukkes at de studerende havde svaret anderledes, hvis spørgsmålene havde været formuleret på en anden måde eller at de havde svaret anderledes, hvis interviewene var blevet gennemført af en anden person.

Derudover kan validiteten debateres i forhold til sammensætningen af informantgruppen som indbyrdes adskilte sig fra hinanden med hensyn til længde af ophold og hvornår i løbet af deres ophold, at de blev interviewet. Det kan således betvivles, hvorvidt anvendelse af den samme interviewguide til hele gruppen, hvor grundlaget for at svare på spørgsmål om stedsoplevelser var forskellig, var hensigtsmæssig. Mere præcist kan det diskuteres, hvorvidt den gjorde mig i stand til at indfange problematikken tilstrækkeligt, idet der var stor forskel på om fortællingerne indeholdt erfaringer eller forestillinger.

Anvendeligheden af de anvendte teoretiske begreber kan også diskuteres. Begrebet om the colonial student har på den ene side været brugbart til at identificere og forklare den institutionelle ramme, som DIS udgør og de stedsoplevelser, som er farvet af den. Det har for eksempel været anvendeligt i forhold til at skabe indsigt i de sociale vilkår som DIS skaber. Et vilkår, hvor de studerende i kraft af, kun at studere med andre amerikanere, er placeret i en position som kan gøre det vanskeligt for den enkelte at bevæge sig ud over den distancerede position til lokalbefolkningen, som de derved befinder sig i. På den anden side har begrebet ikke været anvendeligt til at forklare den refleksion og bevidsthed om dette vilkår, som flere af informanterne giver udtryk for og synes i højere grad at placere de studerende i en slags tilbagelænet og passivt modtagende position. Begrebet om de eksterritoriale eliter har endvidere vist sig kun at være anvendeligt til at belyse data i begrænset omfang og et spørgsmål der kan rejses i forhold til dette perspektiv er, hvordan det adskiller sig fra og egentlig forklarer noget ved stedsoplevelserne, som begrebet om the colonial student ikke indeholder.

12. Referencer

Augé, Marc (1995). *Non-Places. Introduction to an Anthropology of Supermodernity*. London, New York: Verso

Bauman, Zygmunt (2002) De Succesfuldes Udtræden. in *Fællesskab – En søgen efter tryghed i en usikker verden*. København: Hans Reitzels Forlag.

Buttimer, Anne (1980) "Home, reach and sense of place" in Anne Buttimer & David Seamon: *The Human Experience of Space and Place*, St. Martins Press: 166-186

Cresswell, Tim. 2004, *Place: a short introduction*, Blackwell, Oxford.:1-12

Cresswell, Tim. 2006, *On the move: Mobility in the modern western world*. Routledge.

Fog, Jette (2004). Samtalen som redskab: Forskeren som praktiker. in *Med samtalen som udgangspunkt. Det kvalitative forskningsinterview*. København: Akademisk Forlag.

Jørgensen, Anja et al. (2016). Zones of belonging. Experiences from a Danish study on belonging, local community and mobility. *Geoforum Perspektiv*, vol. 29: 1-28

Kvale, Steinar og Svend Brinkmann (2015). *Interview. Det kvalitative forskningsinterview som håndværk*. København: Hans Reitzels Forlag

Mechlenborg, Mette (2007). Hjemme i globaliseringen. *Dansk Sociologi*, 18(4): 71-85

OECD (2015), *Education at a Glance 2015: OECD Indicators*, OECD Publishing.

Ogden, Anthony (2008). The View from the Veranda. *The Interdisciplinary Journal of Study Abroad*. vol. 15: 35-55

Sheller, Mimi og John Urry (2006). The new mobilities paradigm. *Environment and Planning*, vol. 38: 207-226

Urry, John (2007). *Mobilities*. Polity Press. Cambridge

12.1. Internetreferencer

www.disabroad.org

<http://msutoday.msu.edu/news/2016/anthony-ogden-appointed-executive-director-of-education-abroad-and-exchanges/>

<https://www.forbes.com/sites/sergeiklebnikov/2015/07/30/more-u-s-students-are-studying-abroad-but-is-it-enough/#75094ae01f8f>

<https://www.studyabroad.com>

<https://www.gooverseas.com/blog/10-study-abroad-mistakes-in-europe>